

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Ju-
goslaviji 120 Din, za
inozemstvo 140 D

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp, peti-vrsta
malih oglasov po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 250, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
p. Pri večjem p.
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, nevrnjeni
pisma se ne sprejemajo. Uredništvo
telefon št. 2050, upravnništvo št. 2325

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 v Celovcu
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevski 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Boj za Daljni Vzhod

Ko se pripravimo v Evropi že skoraj za vsako vas in vsakega posameznega odjemalca, se vrši ob obrežju Tihega oceana grandiozen boj, kdo da postane gospodar Daljnega Vzhoda in kdo bo obvladal največji še prosti trg na svetu in razpolagal z največjimi ležišči sveta. Kajti gospodar Daljnega Vzhoda bo gospodar kitajskega trga, neizmernih ležišč Sibirijske in Mandžurije ter vsega onega ogromnega bogastva, ki leži še nedotaknjeno v zemlji. A že samo pridobitev kitajskega trga more povzročiti popoln preokret v vsem svetovnem gospodarstvu. Samo nekoliko treba dvigniti blagostanje 450 milijonskega kitajskega naroda in vse tovarne sveta ne bodo leta dolgo poznale nobene krize. Naj ima vsak Kitajec možnost, da vsako leto kupi za dva do tri dolarje kovinskih izdelkov in vse kovinske tovarne sveta bodo mahoma doživele najvišjo konjunkturo. Še skoraj večji pa je pomen Sibirijske. Da je danes Amerika najbogatejša država, to je posledica onih ogromnih naravnih zakladov, ki jih imajo Združene države Severne Amerike. Naravni zakladi Sibirijske pa so še neprimerno večji in kadar se prične ti izkoriščati in v takem tempu ko v Ameriki, se prične pravo preseljevanje narodov v Sibirijo. Ne Argentinijske, ne Amerike in nobena druga dežela, temveč samo Sibirija bo klic izseljencev. In če bi takrat vladala v Sibiriji močna ruska vlada, potem bi se izseljenci v Sibirijo ravno tako porusili, kakor se danes poangležijo v Ameriki.

In za vse to bogastvo, za vse te razvojne možnosti se vrši danes boj med tremi velikimi narodi, med Kitajci, Japonci in Rusi. 700 milijonov ljudi, 40 odstotkov vsega zemeljskega prebivalstva, je zapletenih v ta boj, že se pa oglašajo novi tekmeči, predvsem Amerika in v manjši meri tudi Anglija, da je več ko polovica vseh ljudi zainteresiranih na izidu tega boja. Zato ni brez podlage trditve, da se bo vršila prihodnja svetovna vojna, in to neprimerno strahovitejša od preteklega, baš zaradi Daljnega Vzhoda.

Naravno bi bilo, da bi zmagal v tem boju in postal gospodar Daljnega Vzhoda kitajski narod, ki je enkrat to tudi že bil in ki je po številu daleko močnejši od vseh drugih. Saj je postala vzhodna Sibirija šele l. 1859. z amurskim dogovorom ruska, Mandžurija pa je bila do leta 1894. še čisto kitajska. Kljub vsemu temu pa je izgubil kitajski narod postojanko za postojanko, ker je bil vseskozi miroljuben in ker je resigniral na vsako osvojevanje. Močan in silen, gospodar nad vse plodne zemlje ni potreboval novih dežel in obdal se je s kitajskim zidom, da sploh ne pride v dotik z grabežljivimi tujci. A prišlo so bojne ladje Evropejcev in s kanoni so ti izsilili sebi dostop v zemljo, do kitajskega bogastva. Z zaničevanjem je zrl kitajski narod na te »bele barbare«, a moral jim vedno več plačevati, dokler niso ti imeli na kitajski zemlji že skoraj več besede od Kitajcev samih.

Čisto drugače pa so postopali Japonci. Stisnjeni na svojih otokih so bili ti v večnih bojih za novo zemljo in bili vseskozi bojevit narod. In ko so tudi pred njih pristanišča prišle evropske bojne ladje ter izsilile Evropejcem dostop na Japonsko, niso Japonci sledili primeru Kitajske, temveč se začeli od Evropejcev učiti. V dobi ene generacije se je Japoncem posrečilo, da so izvršili popoln preobrat v narodu in postali civilizirani narod, ki si je osvojil vse pridobitve civilizirane Evrope. Zlasti pa se docela izučil v vojaški stroki. Samo skrajno fanatičen narod je mogel izvršiti tako ogromno delo in samo narod, ki ga je združevala ena sama misel, je mogel doseči tak uspeh. Ves japonski narod pa preveča ena misel, osvojiti si zemljo, dobiti si prostor, ker japonski otoki so preobljudeni.

In pričel se je boj japonskega naroda za osvojevanje vzhodnega obrežja Tihega oceana. S kitajsko-japonsko vojno se je začel ta boj in do zob oborožen in s fanatično voljo do zmage prepojen japonski narod je moral zmagati. Po strahovitem porazu Kitajske je postala Japonska gospodar Formoze in Koreje in se približala Mandžuriji.

V tej pa je tedaj nastopil nov tekmeč. Z brezobzirnostjo, ki jo pozna le ošaben zmagovalec, so postopali po zmagi Japonci s Kitajci, ki so v svoji onemoglosti mogli na ta nasilja odgovoriti le s srditim sovraštvom. To pa je bilo mogočno in silno in ker niso mogli biti kos Japoncem, so privedli novega nasprotnika. Dne 27. avgusta je sklenil modri Lihungčang dogovor z Rusijo in ji dovolil gradnjo vzhodno-kitajske in južne železnice ter ii

Obnovitev pirotskih pogajanj

Belgrad, 19. septembra. (AA) V kratkem se bosta sestali v Pirotu delegaciji kraljevine SHS in Bolgarske. Delegaciji bosta imeli nalogo, da primerjati in ugotoviti končno besedilo pravilnika, ki je bil sestavljen od jugoslovanske in bolgarske vlade na podlagi pirotskih protokolov. Delegaciji bosta sestavljeni na enak način, kakor na prejšnji konferenci v Pirotu.

Sofija, 19. sept. (Tel. »Slov.«) Po večerajšnjem ministrskem svetu je ministrski predsednik Ljapčev sprejel jugoslovanskega

poslanika Nešića. Ljapčev je sporočil jugoslovanskemu poslaniku, da je Bolgarija pripravljena, poslati svoje zastopnike na novo konferenco v Piroto, ki naj bi se po možnosti sestala že prihodnji teden, da se obojestransko izdelane izvršne določbe primerjajo z besedilom svoječasnega pirotskega protokola. Nato naj bi protokol stopil v veljavo za čas največ tri mesece. Med tem pa naj bi se začela pogajanja o izpolnitvi protokola glede nevtralnega mejnega pasu in likvidacije obmejnih posestev.

Predvojni srbski dolgovi še niso urejeni

Belgrad, 19. septembra. (AA) Z ozirom na vesti, ki sta jih objavila zagrebški »Obzor« in »Jutarnji list« o ureditvi naših vojnih dolgov napram Franciji, smo dobili na merodajnem mestu pojasnilo, da sporazum, ki je bil

dosežen v Haagu glede naših vojnih dolgov napram Franciji, kakor glede izvedbe Youngovega načrta, sploh še nima končnega značaja, vsled česar bi bila njegova objava preuranjena.

Podrobnosti iz načrta gozdarskega zakona

Belgrad, 19. sept. (Tel. »Slov.«) Kakor smo že poročali včeraj, je zakonodajni svet razpravljal o načrtu gozdarskega zakona. Glavne smernice načrta smo objavili že včeraj, danes pa izpopolnjujemo to poročilo z nekaterimi podrobnimi določili.

Izsekavanje gozdov.

O tem govori čl. 7., ki določa, da se brez dovoljenja gozdarske oblasti gozdne parcele ne smejo krčiti in odtegovati gozdarski produkciji. Absolutna gozdna zemljišča, ki so sposobna le za gozdove, se sploh ne smejo krčiti, relativna pa le v slučaju, če se sprememba pokaže res za brezpogojno potrebna, če gre za površino, manjšo od 5 ha, ki je že obdana s kmetijskimi zemljišči. Gozdno zemljišče se sme nadalje izsekavati, če je potrebno za gradnjo železnic in slično, in če niso prizadete pravice tretjega. Če pa govori splošni interes proti krčenju gozdov, se v takih slučajih gozd ne sme krčiti.

Glede dovoljenja za krčenje gozda velja pravilo: do površine 2 ha odločuje okrajna, ako pa je površina večja od 2 ha, pa oblastna gozdarska oblast po zaslišanju oblastnega komisarja. Ako kdo samolastno krči obseg gozdov, bo kaznovan. Kdor samolastno zmanjšuje obseg gozdov, mora tudi tekom treh let posekano parcelo pogozditi. Oblasti lahko zahtevajo tudi kavcijo, da se bo pogozdovanje tudi res izvršilo. Na novo pogozdene parcele so 30 let davka proste in dobe lastniki celo posebne nagrade za pogozdovanje. Nadalje govori zakon tudi o zaščitnih gozdovih, ki so stalni aličasni. Stalni zaščitni gozdovi so tisti, ki ščitijo pred plazovi in lavinami. Tekom petih let bo gozdarska oblast morala napraviti seznam takih gozdov. Kjer obstoja nevarnost radi vetra, lahko lastnik zahteva, da sosed pogozdi dotično zemljišče. To pa samo v slučaju, ako tudi sam isto stori na svojih parcelah. Kakor hitro se pojavijo škodljive žuželke, morajo obvezno nastopiti proti njim vse občine in oblasti.

Pašnja.

Pašnja je dovoljena samo v gozdovih, kjer ni nevarnosti za mlado drevje, sicer pa je prepovedana. Občine se morajo brigati, da se ne pase po mladih gozdovih. Koze se smejo pasti le v strogo omejenih okoliših in v siromašnih krajih. Stelja in mah se smejo pobirati

le z lesenimi grabljami in na istem mestu mah le vsako četrto leto.

Preprečenje gozdnih požarov.

Kuriti je v gozdovih prepovedano, če pa je res nujno potrebno, se mora vršiti pod nadzorstvom. V gozdovih ob železnici mora lastnik gozda očistiti 20 do 40 m širok pas proti požaru. Obstoja splošna dolžnost gašenja, zlasti za javne organe. Ako ni ljudi na razpolago, morajo priti na pomoč sosedne občine in vojaštvo. Škoda vsled požara mora povrniti krivec. Če se pri gašenju zgodi nesreča, mora plačati odškodnino lastnik, ali pa občina ali država. Če so požar zanetili pastirji, nastopi odgovornost tudi za gospodarja.

Izkoriščanje državnih gozdov

se vrši potom javnih licitacij. Brez licitacije se sme dobavljati gorivo, les za obrtnike v vrednosti do 5000 Din letno le za državne naprave, dalje les za posamezne kmetije do 12 kubičnih metrov ter do 20 kubičnih metrov, ako posestnik gradi hišo, in 15 kubičnih metrov, ako gradi kako drugo gospodarsko poslopje. Nadalje smejo sekati brez licitacije les občine, ako grade šole in cerkve, in les, ki se daje za gorivo siromakom in gozdarskim uradnikom. Pri gozdovih do 300 ha je treba napraviti gospodarski načrt, ki ga odobri oblast, dočim ga pri gozdovih nad 300 ha odobrava minister. Načrti se delajo za dobo 10 let ter se mora izkoriščanje vršiti točno po tem načrtu. Gospodarski načrt sme izdelovati gozdar, za gozdove večje od 300 ha pa gozdarski tehnik.

Zasilna pota po gozdovih se morajo dovoliti. Če se stranke o tem ne morejo zediniti, se potrebno zemljišče da na razpolago potom razlastitve, za katero plača stroške tisti, ki pot potrebuje. Planinski pašniki se ne smejo razširiti na račun gozdov. Nadalje določa zakon, da se Kras in goličine morajo pogozdovati. V ta namen se bodo osnovala posebne komisije kot javni organi, v katere pridejo zastopniki državne gozdarske uprave ter zastopniki oblasti in občin. Stroške teh komisij nosi država, samouprava in dotični lastnik. Država daje sadike za pogozdovanje, strokovnjake za nasvete in oprošča zemljišča davka. Zakon določa, da se gozdovi ne smejo deliti in predvideva gozdarske zadrage, šole in tečaje.

prisilila Japonce, da zapuste Sibirijo in tudi bogato šantunsko kitajsko provinco. Ni še prišel čas za Japonsko in morala se je umakniti, zlasti še, ko sta sibirski mraz in pa guerrilla vojna že prizadejala Japoncem težke izgube.

Umik pa je bil le začasen, da si boljše pripravijo tla in ko je izbruhnila kitajska državljanska vojna, so mislili Japonci, da je prišla njih ura in da postane vsa Mandžurija njihova. Zmaga nacionalističnega juga je te račune pomaknila in v nankinški vladi združena Kitajska je zopet stopila na plan. Strahovitega poraza boljševikov na Kitajskem pa Japonska ni mogla izkoristiti vsled nastopa Amerike.

Boj za Daljni Vzhod se je izpremenil v boj za Mandžurijo. Z dobro premišljeno ofenzivo vodijo Japonci ta boj, z obupno defenzivo ga branijo sovjeti na zadnji postojanki. Tudi ta bi že padla, če ne bi bilo na mandžurskem bojišču še prerociene Kitajske in močne Amerike.

Kralj se vrnil v Belgrad

Belgrad, 17. sept. AA. Nj. Vel. kralj se je davi ob 10.50 vrnil v prestolnico.

Princ Pavle v Postojnski jami

Rim, 19. sept. AA. Poročevalska agencija »Stefani« poroča, da so prispeli v Postojno Nj. Visočanstvo princ Pavle s princezo Olgo, grški princ Nikola z rusko kneginjo Jeleno in grškima princezinjama Elizabeto in Marino. Visoki jugoslovanski gostje so prispeli v Postojno, da si ogledajo tamošnje svetovno znamenje. Pri vходу v jamo jih je pozdravil ravnatelj jamskega urada, nakar so gostje sedli v podzemsko železnico in si ogledali jamo in njene čare. Visoki gostje so bili z ogledom jame izredno zadovoljni. Popoldne so gostje odpotovali iz Postojne.

Velika Ljubljana

Belgrad, 19. sept. (Tel. »Slov.«) Kakor je Vaš dopisnik doznal v notranjem ministstvu, bi ministristvo nikakor ne nasprotovalo razširitvi Ljubljane s tem, da bi se priključile mestu sosedne občine ter bi tako štela Ljubljana okroglo 80.000 ljudi. Notranje ministristvo se načelno strinja s tem, da se prikljubi Ljubljani Vič, Glince, Zgornja Siska in Moste. Če bi se na to izvedel še regulacijski načrt, bi postala Ljubljana bogato planinsko letoviško mesto in eno najlepših mest v Jugoslaviji. Kakor smo zvedeli, bo občinski svet sprožil v najkrajšem času to idejo pri velikem županu, ki glede te stvari v notranjem ministristvu ne bo imel opraviti z nikakim odporom.

„Jutro“ in podržavljenje liceja

Belgrad, 19. sept. (Tel. »Slov.«) Včerajšnji uvodnik »Jutra«, v katerem se člankar zavzema za ohranitev ženske mestne gimnazije in napada profesorja Jarca radi akcije, s katero bi se prihranilo en milijon dinarjev, ako bi se uresničila, ker bi zavod prevzela država, je vzbudil v prosvetnem ministristvu precejšnjo pozornost. Ugotavlja se, da akcija, ki se je izvršila sporazumno z ljubljanskim županom dr. Pucem in prosvetnim šefom dr. Lončarjem, v prosvetnem ministristvu nima nasprotstev. Ako bi ta akcija ne uspeła, bo te pripisati edinoletni intrigam od neznane strani, ki jim je »Jutro« očitno nasledilo.

Pomanjkljivosti naše izseljeniške službe

Belgrad, 19. sept. (Tel. »Slov.«) Ker se dela intenzivno na tem, da bi se uredila naša izseljeniška služba in reorganizirali izseljeniški uradi, prihajajo iz inozemstva, zlasti iz Združenih držav Severne Amerike in Kanade različne spomenice in navodila, kako naj se to vprašanje reši. Splošno ugotavlja vsi, ki ljubijo naše izseljence in ki poznajo to vprašanje, da je mnogo naših izseljeniških funkcionarjev, ki ne znajo niti dotičnega jezika, kakor n. pr. angleščine v Ameriki. Glede naseljevanja samega priporočajo, naj bi se isto vršilo predvsem po večjih središčih, da ne bi bili Jugoslovani razkropljeni in na milost in nemilost izročeni izkroščevalcem. Glede slovenskih in hrvaških duhovnikov, ki delujejo med izseljenci, se opozarja na Nemčijo in Češko-slovaško, ki podpirata njihovo pastirsko, kulturno in narodno delovanje. V spomenikah se protestira proti nesmiselnemu birokratizmu, ko je vendar potrebno, da delavec, ki išče dela, takoj dobi odgovor. Ugotavlja se nadalje, da naši ljudje služijo večinoma v židovskih in protestantskih družinah ter da katoliške družine sprejemajo protestantske služkinje. Zahteva se, naj država podpira predvsem tiste, ki itak že delujejo za izseljence, in jim da vsaj malo podpore.

Dohodki carinarnic

Belgrad, 19. sept. AA. V prvi tretjini meseca septembra so znašali dohodki glavne carinske blagajnice v Belgradu 8,477,875 Din, v Zagrebu 10,749,042, v Novem Sadu 7,282,691, v Ljubljani 9,284,591, v Dubrovniku 2,837,524, v Skoplju 1,553,856, v Splitu 1,374,836.

Uvoz španskih vin

Pariz, 19. sept. AA. Agencija »Havas« poroča iz Madrida, da je španska vlada sprejela jugoslovanski predlog o uvozu španskih vin v Jugoslavijo.

Papež in Duce

V svojem zadnjem govoru je Mussolini zopet dotaknil cerkve. Omenil je, da so fašisti povsem pravilno in »realistično« presodili pomen sprave med cerkvijo in državo; »glasovi iz katoliškega tabora, predvsem laičnega, pa so odkrivali iluzije in kriva tolmačenja, ki jih je bilo treba popraviti. To smo storili s takojšnjim kaznovanjem. Toda od zaplembe kakšnega ducata temnih lističev katoliškega ekstremizma s poplarskim mišljenjem tipa Bismarckovega „Kulturkampf“ do napoleonskih bojev je zelo daleč.« Mussolini namiguje na članek jezuita De Rosa, bivšega urednika znane »Civiltà Cattolica«, ki je napovedal Mussoliniju Napoleonov konec. Značilen je Mussolinijev pregled italijanske duhovščine: »Iz poročil prefektov sem povzel, da se italijanska duhovščina zaveda, da je v italijanski državi, to je, da je pokorna državnim zakonom in pogosto navdušena za režim. Razen v nekaterih pokrajinah na meji in v treh pokrajinah v zgornji Italiji je duhovščina povsod, posebno na jugu, popolnoma na mestu in ne želi drugega kakor sodelovanja z oblastjo. Zupniki so sinovi našega naroda, ljudje naših ljudi, ki ne živijo visoko v zraku absolutnega, temveč v relativnem, priprostem in zanimivem poteku vsakdanjega življenja. V nekaterih krajih jih vidite, kako se vozijo na kolesih in tudi na motociklih, kako zabajajo na trge in sejme, kako se mešajo z navadnimi ljudmi. Sicer ima režim 9000 ogleduhov (vedet) na vseh koncih Italije, pripravljenih, da javijo vsak korak čez mejo (sconfinamento), ter občutljivo in čuječo vlado v Rimu; ta ima svoje sile, svoje ideale, svojo bodočnost, za katero jamči fašistična vzgoja novih rodov.«

Dan po temu fašističnem zborovanju se je zaključilo v Rimu romanje »Italijanske katoliške mladine«, ki se ga je udeležilo več tisoč članov Katoliške akcije. Pred odhodom se je mladina poklonila sv. očetu. Pij XI. je porabil to priliko in je takoj odgovoril Mussoliniju. Sv. oče je izrazil nad vidnim in značilnim naraščanjem društev »Italijanske katoliške mladine«, ki je toliko bolj omembe vredno ker se dogaja med težkimi in komplikiranimi razmerami, ki nimajo niti zapeljivega lica velike geste in močne luči. Med tem se je papež nasmehnil in dostavil, da je treba moliti, da se te težkice pomnožijo, ker so povečale članstvo sv. oče v resnici začelja biti tega mnenja... Rečeno je bilo, da je katoliška mladina pod nadzorstvom mnogih ogleduhov. »Čas je, da povemo, je nadaljeval sv. oče, da smo mirni... Ne najdemo vzroka, če mu so tu ogleduhi; videli bodo lepe reči, našli bodo izvrstne državljane, ker so izvrstni katoličani... Pod nadzorstvom teh ogleduhov so vaši in naši dragi duhovniki; tu postaja zadeva nekoliko resna. Se škofoje so pod njimi. Pa naj pridejo te vedete! Toliko lepše reči bodo videli ti ogleduhi, čim višje pojde ta sistem nadzorovanja... Če vzbujaate takšno pozornost, ste gotovo nekaj zelo pomembnega in potem vam prav res ne sme manjkati bleška skorajšnjega mučeništva. Sv. Avgustin, govoreč o mučeništvih, poleg krvnega mučeništva omenja mučeništvo vsakdanjih dolžnosti, vedro izpolnjenih brez popuščanja. Tudi ta bleška vam ni smel manjkati. Potem pa ne dvomite o božji previdnosti ne o vas samih, dokler boste hodili po poti krščanske vere. Kakor bo treba krepkih duš in mož neizpodbitne poštenosti, tedaj se bodo spomnili na vas.«

Drugi dan je sprejel sv. oče še voditelje katoliških mladinskih društev posebej. Bili so to sami duhovniki. Govoril je zopet o ovirah, ki jih stavijo fašisti katoliškim društvom, ter bodril duhovnike, naj vztrajajo na delu. Ob zaključku je spet namignil na Mussolinijev govor: »Povejte vsem duhovnikom, je dejal sv. oče, da mi mislimo, da oni znajo mnogo več in mnogo boljše storiti kakor hoditi s trga na trg, mnogo več in mnogo boljše kakor mešati se s posvetnim človeštvom.«

Za vlado je takoj odgovoril »Giornale d'Italia« z dolgim in brezobzirnim člankom, ki so ga kakor na ukaz posneli vsi italijanski listi. »Sv. oče je stopil s tajinstvenih in modrih višav vere, ki so njemu rezervirane, in se vtiika v italijansko državno življenje ter se bavi z vprašanji, ki so vprašanja vseh Italijanov. Zadel je Italijane in Italijani reagirajo.« List protestira proti ustvarjanju mučeniškov iz katoliške mladine, ki ji gre vlada povsod na roko in ji je dovolila celo 50% znižanja na železnice za romanje v Rim. Država ima pravico postavljati ogleduhe; to delajo tudi druge, tudi cerkvena država jih je imela. Organizacija katoliške mladine je politična, ima osebne izkaznice, znake, zastave, tajnike in odbore. Razdražila je fašiste predvsem napoved, da pride dan, ko bo Italija potrebovala poštenih mož kakor so katoliki. »Tudi fašizem je trdna etika, ki ustvarja gentlemane; če se v njegovih vrstah najdejo nepošteni ljudje, se izženejo. Naj sv. oče, zaboga, ne dvigne vprašanja morale fašizma!« V tem tonu gre članek do konca in končno grozi celo z odkritji na račun morale članov Katoliške akcije in katoliških združenj organizacij.

Vidi se iz tega, da je režim bil zelo zadet zlasti po teh dveh izjavah sv. očeta: 1. da se fašizem poslužuje cele armade vohunov, 2. da bo Italija potrebovala kmalu poštenih mož. Boljše bi pa bilo za ducejev režim, če bi se nad temi besedami globoko zamislil, kakor da pusti svoje časopise zlivati na sv. očeta toliko nezdržanega srda, groženj in divjih izrazov. To mu bo ne bo ničesar pomagalo in režima gotovo ne bo utrdilo. Vrhovni poglavar Cerkve je edini v Italiji, ki se režima ne boji in ki zahteva, da režim pogodbo z njim lojalno, pošteno in zvesto drži.

Dunajska vremenska napoved: Na vzhodnem robu Alp večinoma oblačno, morda lahke padavine in nevihte, poneči nekoliko topleje, zahodni vetrovi. Ostala Avstrija: Večinoma oblačno, od časa do časa deževno, pozneje zopet zboljšanje.

Nevarne posledice Heimwehrovskih groženj

Podkancler Schumi odločno za parlamentarizem

Dunaj, 19. sept. (Tel. »Slov.«) v računskem odboru narodnega sveta, kjer se po navadi ne razpravlja o političnih vprašanjih, je danes grozeče govoril o heimwehrovskih groženjih povzročilo nujno debato. Socialnodemokratski poslanec in voditelj republikanskega Schutzbunda dr. Deutsch je stavil danes vladi vprašanje, kaj misli storiti po najnovejših grožnjah s pučem. S pomirjevalnimi izjavami ne bo šlo, če oni, ki namenoma hočejo izzvati nemire, neprestano nadaljujejo nove grožnje. Izjave Heimwehra so že tudi inozemstvu povzročile največje vznemirjenje. — Namesto zadržanega zveznega kanclerja je izjavil podkancler Schumi, da je res nekaj nenavadnega, če se o tako važnih političnih vprašanjih razpravlja v računskem odboru. Razvoj stvari pa zares zahteva največjo pozornost, ker je ne samo doma, temveč tudi v inozemstvu povzročil gotovo vznemirjenost. Jasno je treba reči, da stojimo na stališču parlamentarizma ter da smo odgovorni samo političnim strankam in volicem ter da morajo ti faktorji odločiti o usodi vlade. Vsa dejanja vlade se bodo vršila na podlagi obstoječih zakonov in obstoječe ustave. Te linije ne bom nikdar zapustil. Da-

lje je izjavil Schumi, da smatra izpremembo ustave za potrebno, da pa mora izprememba odgovarjati demokratičnemu načelu. Vsekakor pa se mora izvršiti pospešeno. Nikakor vas nečem pustiti v dvomu, da osebno ne bi natančno vedel, kaj mi je storiti, če ne bi več imel gotovosti, da se stvari razvijajo mirno in da lahko ostanemo pri načelu legalnosti. Objava Heimwehra z neprikritimi grožnjami s pučem je na Dunaju in vsej Avstriji povzročila umevno pozornost in velike pomisleke tudi v onih krogih, ki so videli doslej v Heimwehru dobrodošlo sredstvo moči proti socialnodemokratski prevladi na Dunaju. V gotovih bančnih krogih je imela Heimwehr močno podporo. Tam se prizadeva, da bi učinkovanje heimwehrovskih izjav na finančnem polju ne postalo javno. Vendar ni nobena tajnost, da so se vršile gotove odpovedi kredita in da bi ob še nadaljnjem ogrožanju javnega miru lahko nastal iz te odpovedi kredita resen položaj za avstrijsko narodno gospodarstvo. Ker je v ostalem vsa akcija Heimwehra naperjena proti parlamentu, je skoro čudno, da avstrijski narodni svet še ni bil sklican.

Razorožitev edino jamstvo za mir

Zeneva, 19. sept. (Tel. »Slov.«) Lord Robert Cecil je označil danes razorožitev kot edino varstvo proti vojni. Pri tem je povsem priznal, da v tretji komisiji Društva narodov ne gre za to, da bi razorožitveni komisiji dajala določene direktive, ker sedijo v tej komisiji tudi zastopniki držav, ki niso članice Društva narodov. Vsekakor pa je stvar plenuma Društva narodov, da se z resolucijo izreče o delovanju razorožitvene komisije. Za zmanjšanje oborožitve na suhem se ni storilo ničesar. Lord Cecil je nato naglašal, da je zastopnik Francije prej sam soglašal z nekaterimi njegovimi zahtevami, posebno z izvedbo enakih načel pri zmanjšanju osebja in materiala v oboroževanju na suhem, na morju in v zraku. Največjo važnost polaga Cecil na zmanjšanje materiala, bodisi direktnim potom z naštevanjem materiala, ali indirektnim potom z omejitvijo proračuna ali na oba načina naenkrat.

Tudi v četrti točki glede vprašanja kontrole za izvedbo razorožitvene pogodbe je francoska delegacija prej z njim soglašala. Lord Cecil je odločno izjavil, da ne gre za to, da bi več držav vsililo drugim državam svoje mnenje, treba pa je biti na jasnem, da bi bilo konec Društva narodov, če ne bi prišlo do sporazuma. Zaključil je svoj govor s toplim apelom na Francijo in francosko vlado, katere delovanje za mir priznava, da bi sedaj sodelovala pri dosegu resnične razorožitvene pogodbe. Potem ko je predsednik pripravljalne razorožitvene komisije holandski delegat Loudon nastopil proti temu, da bi se v pripravljalni razorožitveni komisiji ponovile dolgotrajne in težavne debate o razorožitvi, ki ne bi pospe-

ševale, temveč samo zavlačevale delovanje za razorožitev, je odgovarjal francoski delegat Massigli na apel lorda Cecila in izjavil, da je svet radi počasnosti delovanja v razorožitvenem vprašanju postal že nepotrpežljiv.

Francoski delegat Massigli je izjavil, da se mora pripravljalna razorožitvena komisija sama izjaviti o svojih namerah. V vprašanju razorožitve se ne morejo doseči mahoma idealne rešitve, kakor v drugih vprašanjih, temveč se je treba zadovoljiti s prvimi koraki. Nemški delegat, grof Bernsdorff je nato izjavil, da je razorožitev najvažnejše vprašanje Društva narodov. Nemška vlada je že prej izrazila svoje nezadovoljstvo z dosedanjim delom v tem vprašanju in ne razume, kako pač more Massigli govoriti o soglasnosti v razorožitveni komisiji, ker se do sedaj noben sklep ni mogel doseči soglasno.

Francija in Anglija podpisali fakultativno klavzulo

Zeneva, 19. sept. (Tel. »Slov.«) Pred začetkom današnje seje Sveta Društva narodov so v veliki dvorani Francija, Anglija, več angleških dominionov in druge države podpisale fakultativno klavzulo. Ker se je dejanje izvršilo s strani več držav, se je podpis vršil z večjimi ceremonijami. Prvi je podpisal francoski delovni minister Loucheur, za njim pa angleški zunanji minister Henderson, ki je imel pri tem daljši nagovor. Izrazil je upanje, da bo Društvo narodov kmalu postalo društvo za razorožitev, ker je razorožitev najvažnejše vprašanje sedanjosti. Do sedaj je fakultativno klavzulo sprejelo 29 držav.

Vatikanov opomin Hlinki

Izstop Slovaške ljudske stranke iz vlade ne bi bil oportun

Praga, 19. sept. (Tel. »Slov.«) Voditelj Slovaške ljudske stranke Hlinka je pred par dnevi grozil, da bo koalicijo razbil, če bi bila razsodba v Tukovem procesu razžaljala za njegovo stranko. Hlinkova grožnja je v krogih koalicije povzročila resne skrbi. Kakor doznava Vaš dopisnik, je Hlinko predvčerajš-

njim ob priliki bivanja v Pragi sprejel papežev nuncij Ciriaci in mu izjavil, da Vatikan ne smatra za oportuno, da bi Slovaška ljudska stranka izstopila iz vlade, ker bi bilo katoliško delo v državi s takim korakom bistveno oškodovano.

Voldemaras odstopil

Kovno, 19. sept. (Tel. »Slov.«) Voldemarov kabinet je danes zvečer nenadoma odstopil. Na željo predsednika republike bo sedanji kabinet vršil posle do imenovanja novega kabineta. Sestavo nove vlade je predsednik republike poveril svojemu svaku, dosedanjemu finančnemu in trgovinskemu ministru Tubelišu.

Prvi madjarski manevri

Budimpešta, 19. septembra AA. Letos je Madžarska prvič po podpisu Trianonske pogodbe smela prirediti svoje letne manevre, pri katerih so sodelovale brigadne formacije. Na manevrih, ki so bili večeraj završeni, so sodelovale vse vrste vojske, ki so po Trianonski pogodbi dovoljene na Madžarskem. Manevri so se vršili na ozemlju komitata Feher Tolna v prisotnosti ministra narodne obrambe Czakyja in inozemskih vojaških atašeev, med katerimi se je nahajal tudi jugoslovanski ataše polkovnik Velizar Antić.

Atentat na mehiškega predsednika

Pariz, 19. sept. AA. »Chicago Times« objavlja vest, da je bil v Meksiku izvršen atentat na kandidata republike Vasconcelosa. Pri tej priliki sta bili dve osebi ubiti, 15 pa ranjenih.

„Osservatore Romano“ se preseli

Rim, 19. sept. (Tel. »Slov.«) Organ Vatikana »Osservatore Romano« se bo sredi oktobra preselil v Vatikansko mesto, kjer so se zanj pripravili uredniški in tiskarski prostori.

Neresnična vest

Belgrad, 19. sept. AA. Centralni presburo poroča: »Daily Frithe Register« je objavil 9. t. m. trgovski oglas naslednje vsebine: »Išče se trgovska ladja za natovor 18.000 ton pušk in 10.000 ton municije iz severnoevropskega pristanišča za Gruž ali Sušak začetkom oktobra.« Kmalu po objavi tega oglasa so mnogi ugledni listi prevzeli to vest s komentarji ali brez njih. Jasno je, da so neki italijanski listi posebno insistirali na tej vesti. Ker se pa ta vest širi še dalje, smo od vojnega ministrstva pooblašeni, da to vest kategorično demantiramo, ker naša država ne pričakuje nobenega transporta pušk in municije.

Zaključek srbskega združnega kongresa

Belgrad, 19. sept. (Tel. »Slov.«) Danes se je končal kongres Zveze srbskih kmečkih združenj, ki je imel svojega tekmeča v novosadskem kongresu. Poleg strokovnih poročil je bila brez dvoma najzanimivejša točka predavanje znanega ruskega profesorja, ki sodeluje pri združništvu v Pragi in Berlinu, dr. Totomianca, ki je podal poročilo o splošnem položaju združništva na svetu.

Nadalje je poročal tajnik Gjorgjevič o združnih oblikah ter o združni prodaji pšenice, kar je velikega pomena za Srbijo in Vojvodino.

O kapitalu v združništvu je poročal dr. Stajič. Kakšna je moč združništva v Angliji, kaže dejstvo, da je l. 1925 razpolagalo združništvo s kapitalom 100 milijard Din.

H koncu so bile sprejete resolucije, v katerih se poudarja, da naj merodajni krogi na vso moč podpirajo združništvo.

Prazne besede

Trst, 19. sept. (Tel. »Slov.«) Organ fašistovske stranke »Popolo di Trieste« se bavi s člankom belgrajskega »Vremena«, ki zavrača neprestane napade in izzivanja italijanskega tiska proti naši državi in pravi na koncu: »Ako nas bodo naši sosedi prisilili, da bomo marširali, naj bodo v Belgradu preprčani, da se ne bom ustavili...«

Tajinstven umor blizu Postojne

Trst, 19. sept. (Tel. »Slov.«) Tukajšnji listi obširno poročajo, da so 18. t. m. našli na cesti med Postojno in Senožčami od pet streliv iz puške starega avstrijskega tipa in od šest ubodljajev z nožem ubito truplo italijanskega cestnega nadzornika Cesare Capelli. Truplo je ležalo v globokem obcestnem jarku. Capelli je bil, kakor sodijo, ubit po inspekciji ceste, ki se od Senožč vleče do jugoslovanske meje, od večje družbe ljudi, ki so streljali iz nekega gozdca. Delavci so strele slišali, a se zanje niso zmenili, misleč, da so lovci. Italijanski listi menijo, da je osebno maščevanje izključeno in da ima umor »političen značaj«.

Kobilice ustavile vlak

Sofija, 19. sept. (Tel. »Slov.«) Osebnih vlak Sofija—Vidin se je moral včeraj na progi pri Vratcih ustaviti, ker je ogromna množina kobilic zasedla progo tako, da vlak ni mogel naprej.

Šahovski turnir v Rogaški Slatini

Rogaška Slatina, 19. sept. (Tel. »Slov.«) Včeraj je bil banket šahovskih mojstrov, ki so dospeli na današnji turnir. Na banketu je goste pozdravil ravnatelj zdravilišča dr. Ster. Po banketu je bilo žrebanje. Turnir se je pričel danes ob 2. — Na turnirju sodelujejo vele mojstri Rubinstein, Maroczy, Grünfeld, Przepiorka in Brinckmann ter mojstri Šamisch, Flor, Takacs, dr. Geiger, Höhlinger, Canal, Pirc, Jovanovič, König, dr. Singer in Rožič. Favorita sta Rubinstein in Maroczy. — Zastopani so poročevalci domačih in tujih časopisov. Inozemski časnikarji kažejo veliko zanimanje za naše razmere. Splošno vlada prepričanje, da je slatinski turnir po kvaliteti močnejši od budimpeštanskega. Pričakujejo se interesantni rezultati.

Rogaška Slatina, 19. sept. (Tel. »Slov.«) Prvo kolo šahovskega turnirja se je odigralo sledeče: Partija Rubinstein-Grünfeld remis. Partija Takacs-dr. Singer je končala z zmago Takacsa. Flohr je premagal Geigerja. Partija Höhlinger-Canal ni dovršena, enako partija Brinckmann-Rožič. Rožič ima dobre izgleda in ima enega kmeta več. Partija Pirc-Jovanovič ni končana, vendar ima Pirc dva kmeta več. Partija König-Przepiorka ni končana. Istotako tudi partija Maroczy-Šamisch.

Aljehin-Bogoljubov

Wiesbaden, 19. sept. (Tel. »Slov.«) Danes sta Aljehin in Bogoljubov igrala 8. partijo za šahovsko prvenstvo. Aljehin je zmagal po 30. potezah. Stanje je sedaj Aljehin 4, Bogoljubov 2 dobljeni partiji, remis 2. Tekmo bosta nadaljevala po daljši pavzi šele 3. oktobra.

Simultanska partija v letalu

Budimpešta, 19. sept. (Tel. »Slov.«) Šahovski mojster Tartakower se jutri z letalom odpelje na šahovski turnir v Barcelono. Na progi Budimpešta—Dunaj bo v letalu igral simultano partijo s tremi nasprotniki.

Kaj je novega

Koledar

Petek, 20. septembra (kvatre, strogi post): Evstahij in tovariši, mučenci; Kandida, devica.

Ljubljanski vladika v Slovenski Krajini

M. Sobota, 18. sept.

Ze izza prvih dni naše svobode je prevzvišeni ljubljanski škof dr. A. B. Jeglič znan kot velik prijatelj Slovenske Krajine. Mnogi so še posebej čutili njegovo ljubezen. Vse to smo vedeli, zato smo vedno želeli, da bi ga mogli pozdraviti na naših tleh. Dolgo smo morali čakati, naposled pa se nam je želja izpolnila. Z veliko radostjo smo sprejeli sporočilo, da pride med nas in si želi ogledati našo krajino.

Pred prihodom opoldanskega vlaka včeraj se je zbralo na kolodvoru mnogo ljudi. Na peronu so pričakovali prihod vlaka gg. bivši poslanec Klekl, glavar Lipovšek, vladni tajnik dr. Bratina, podžupan Čeh, župnik Krantz, ravnatelj Martinišča Radoha, prefekt Bakan, profesorji Milač, Pavlič, Sever, katehet Horvat, pravnik Bajtec, urednik »Novin« Kolenc, nekaj akademikov in gimnazijcev ter drugi. Določena vladika je pozdravil in mu predstavil ostale g. Klekl. Po sprejemu se je Prevzvišeni peljal na Tišino, kjer je bil gost g. župnika Krantza. Spremljali so ga tudi gg. Klekl, glavar, dr. Bratina in urednik Novin. Med obedom sta Prevzvišenega pozdravila domači g. župnik in g. Klekl. Vladika se je živo zanimal za razmere v Slovenski Krajini in je izrazil veselje nad tem, da je naposled lahko obiskal ta košček zemlje, o kateri je mnogo slišal. Iz Tišine se je popeljal na Krajino na dom g. Klekla, potem pa se je podal skozi M. Soboto, kjer je obiskal g. glavarja, dr. Bratina in župana Benka, v Martjance, Bogojino, Dolnjo Lendavo, Crensove, tako da je mimogrede videl večji del Slovenske Krajine. Na Tišini je vladika prenočil, od tam pa se je odpeljal v spremstvu g. Klekla in Krantza skoz Slovenske gorice proti Mariboru.

Slovenska Krajina si šteje v veliko čast, da je mogla pozdraviti na svojih tleh tako visokega dostojanstvenika, obenem pa je polni tudi veliko veselje, ker jo je obiskal mož, ki se je vedno zanimal za njeno usodo. Srčno želi, da bi ostali Prevzvišeni trenutki, ki jih je prebil med nami vedno v prijetnem spominu, obenem pa se mu tudi zahvaljuje za ljubeznjiv obisk.

Potujoča beda

Tomačevo, 18. septembra.

Ob solnčnem zahodu je prispela potujoča beda v našo vas in se ustavila na sosedovem dvorišču. V hipu se je zbrala okoli nje vaška otročad, ki se čez dan potika po cesti in okoli hiš, križi, cvili, se pretepa in tako oznanja, da je še vedno res tisto o razposajeni, zdravi mladosti.

Prišla je potujoča beda in se ustavila pri sosedovih.

»Joj, kako majkčna otročička!« je vzklisknilo šestletno dekletce, tlesknilo z rokama in se nagnilo nad pol polomljen otroški voziček, ki ga je beda vozila s seboj. V vozičku je ležalo dvoje neboljnih bitij, zavrtih v umazane cunjice. Samo drobni glavici z zaprtimi očmi sta gledali iz cunj.

»Tonček! Kam je že izginil falot?«, se je oglasil bradat mož, poglavar in družinski oče potujoče bede. Nerodno se je obračal z leseno nogo in govoril z debelim basom.

»Sam poglej za njim! Imam dovolj opraviti z malima dvema. Oh, kje bomo novej večerjali!«

Bleda, sloka ženska, posebejljena podoba trpljenja in sivih skrbi, je z bolestnim, jokavim glasom izgovorila te besede.

»Molči, baba! Ne tarnaj venomer! Tonček, Francika!«

Pritekla sta osemletni deček in nekoliko mlajša sestra, bosonoga in golglava, oba oblečena v ohlapna oblachila, ki jih jih je bil očividno nekdo podaril. Plaho sta se stisnila k materi in se z upadlimi očmi zagledala v obeta.

»Kje sta bila?«, je zagrmel dedec.

»Tja-le pod drevje sva šla pogledat, če je kaj sadja na tleh.«

»Sem rekla, da ne krast!«

»Samo dve nagniti jabolki sem pobral. Francika ni našla nič. Tu sta!«

Tonček je iztegnil drobno ročico, v katerem je držal nagniti jabolki, proti očetu. S ploščnatim udarcem mu je zbil oče jabolki iz roke. Tončka so obile solze, prišel je tiho ihteti. Francika se je boječe poprijela materinega krila.

»Ne tepi otroka, če je lačen! se je pognala mati za Tončka. Vaška otročad se je bila medtem umaknila nazaj in od daleč opazovala bedo. Tedaj so stopili sosedova mama na prag in se zavzeli:

»Za božjo voljo, kje se vas je pa vzelo toliko? Lani ste bili tudi pri nas, pa vas je bilo samo četvero. Letos pa kar z vozičkom in, o jej, jej, kar dve glavici gledata ven! Kdaj ste pa to kupili!«

»Pred dvema mesecema. Dvojčka sta, mati. Bog nas je zelo oblagodaril z otroci. Bi smeli prenočiti pri vas, mati?«

»Jej, jej, seveda! Nekje morate biti pod streho, siromaki. Kar v šupi si boste postlali. Vam bom že dala nekaj odeje.«

»Tri dinarje še imam. Dovolj bo za mleko za mala dva. Drugi bomo pa že kako prebili brez večerje, saj smo vajeni.«

»Nič ne bom vzela za mleko. Otroci so nedolžni in ne morejo pomagati, če so revčki. Vam bom pa kaše skuhala in krompirja v obličah.«

»Oh, mati, vi nam vedno tako lepo postrežete, da nikoli tega.«

»Kaj bi, reveži ste! Jej, jej, kar šest vas je letos!«

Povečevala je potujoča beda in se odpravila k počitku. Sredi temne noči pa je rezal sanjajočo

tišino presunljiv otroški jok in obupno trkal na okna sosednjih hiš. Vmes pa je z debelim basom krel in godrnjal mož z leseno nogo, poglavar in družinski oče potujoče bede:

»Ponoči hočem imeti mir, hardušt! Baba, kje imaš steklenico z žganjem, da napravim požirek sicer mi to otroško kričanje potrga živce!«

»Med potjo se je bila steklenica izmuznila izmed cunj na vozičku in padla na tla. Najbrž sta jo dvojčka zbrala. Razbila se je in niti kapljice ni ostalo v njej. Nisem se ti upala povedati, ko

precej divjaš. Pusti žganje, ko vidiš, da jedva za kruh priberačimo!«

»Mi ga zaviđaš, baba? He, poznam te. Nesrečo sem si nakopal s teboj, samo nesrečo. Mar bi bil sam krevljal po svetu in živel po svoje. Uh, kaj je tega meni treba? Ali ne bosta še umolknila, paglavca kričava?«

»Potrpi, Janez in ne kolni! Komu je huje kot meni, ki nimam s čim potolažiti otrok. Nimam ognjišča, da bi šla in skuhala kamelice bolnima črvčkoma. Potrpi, Janez, saj tudi dobri ljudje potrpe z namile!«

Naslednje jutro se je potujoča beda poslovala in šla dalje po svetu svojo trnjevo pot, polno gorja in bolesti. Po vasi pa se je razvedelo samo to, da so pri našem sosedu prenočevali neki be-raški ljudje, ki so imeli dvojčke s seboj...

Palača poštne hranilnice

Po dolgem trudu, nešteti intervencijah, polemikah in peticijah se je Ljubljani vendarle posrečilo doseči, da se je zgradila v Ljubljani palača podružnice poštne hranilnice. Te dni so odstranili od že skoro dovršene palače stavbne odre in pred začudenimi Ljubljančani se je pokazalo na oglu Tomanove in Aleksandrove ceste krasno poslopje, predstavljajoče resnično arhitektonsko umetnino.

Sedaj se še vrše v notranjosti zadnja dela, čez kake tri tedne pa se bodo vselili v poslopje uradi Poštne hranilnice. Stranke bodo prihajale, denar se bo štel, v palači bo zavladalo polno življenje, živahnejše, kot je bilo dosedaj v tesnih prostorih III. državne gimnazije v Beethovnovi ulici.

Blagoslovili bodo novo palačo na svečan način, kot smo že poročali, v soboto ob 10 dopoldne ob prisotnosti odličnih predstavnikov oblasti in korporacij.

Ljubljana je dobila z novo palačo nov okras. Na Aleksandrovi cesti se je izpolnila na lep način zopet ena vrzel v vrsti palač. Potrebno je samo še, da se izpolni ona vrzel za Ljubljansko kreditno banko.

Splitski branjevec — grof Pyelik

»Grof« Mirko Pyelik Inne, ki je ukradel milijonske dragocenosti v zagrebški zakladnici.

Ne samo Zagreb, vsa država z zanimanjem spremlja veliko afero, ki je nastala, ko so odkrili tatvino dragocenega diptihona iz zagrebške kaptolske zakladnice. Od tedaj, ko je bila razkrita ta tatvina, ni minul skoraj dan, da ne bi sledila senzacija še večja. Kamen, ki je bil sprožen, se je pričel valiti in vedno večji postaja plaz senzacij, njegovega konca pa zaenkrat še ni videti, niti ni še pojasnjena ta afero v vsej obsežnosti. Časopisje, zlasti zagrebško, kakopak na dolgo in široko opisuje vse dosedaj znane detalje te ogromne afe-re. Mi smo o poteku afe-re med brzojavnimi vestmi sproti obveščali naše čitatelje.

V svoji aferi pa stopa čimdalje bolj v ospredje oseba »grof« Mirka Pyelik Inne, s pravim imenom Martina Maratovića, nekdanjega branjevca v Splitu. Vse kaže sedaj, da je tatvino dragocenosti iz zagrebške zakladnice izvršil neposredno, ali pa jih vsaj posredno organiziral velepotentni pustolovec. Poleg tatvine diptihona smo poročali tudi že o tatvini dveh dragocenih križev, ki sta bila nadomeščena z dvema ponarejenima. Posebno velike vrednosti je bil krasen križ s številnimi velikimi smaragdi. Nadomeščen je bil sicer z zlatim križem, v katerega pa je bilo vdelano pobarvano steklo. Ukradena sta bila tudi dva dragocena prstana.

Včeraj smo poročali o novo odkriti tatvini, namreč, da je iz zakladnice zginil tudi zlat kelih, obrobjen z dragulji. Ugotovljeno je tudi že, da so bile tatvine izvršene ravno tedaj, ko je Pyelik stanoval v stolpu.

Da so bile ostale tri tatvine odkrite naknadno, je vzrok v tem, ker je zakladnico sicer preiskala komisija, v kateri pa ni bilo draguljarskega strokovnjaka. Šele zlatar Leonhard je ugotovil, da so bile dragocenosti v zakladnici zamenjane s ponarejenimi. Pa še sedaj ni gotovo, če ni bilo iz zakladnice razen diptihona, obeh križev, dveh prstanov in kelih ukradenega še kaj drugega. Samo vrednost teh dragocenosti presega znesek desetih milijonov dinarjev. Kolika je bila vrednost smaragd-nega križa, je težko presoditi. Saj znaša samo vrednost enega velikih smaragdov, kakršni so bili vdelani v križ, do 300.000 Din. In križ jih je imel najmanj deset.

Zagrebška policija je dosedaj mogla aretirati eno samo sumljivo osebo: zaročnico »grof« Pyelika Katarino Škarnič, ki so jo pripeljali iz Splita. Ta pa pravi, da ji ni bilo nikoli nič znano, odkod je »grof« Pyelik dobival denar, samo to je vedela, da se peča s prodajo starin. Kakšnih ga ni smela

nikoli vprašati. Zakaj »grof« je postopal z njo zelo trdo. V ostalem ji je bilo prav vseč, da jo bo pravi grof poročil. »Grof« Pyelik, ki je dobil svoje »plemstvo« baje na ta način, da ga je posinovila neka italijanska grofica, pa ima že v Splitu pravo ženo in otroka. Od žene se je seveda ločil in živel zadnje čase v Parizu. Škarničeva je pripovedovala, da samo čaka, kdaj ji pošlje njen »grof« iz Pariza 30.000 Din, da odide še ona v Pariz in se tam poroči z »grofom«. Njene prijateljice pripovedujejo, da je Škarničeva pogosto nosila na sebi prav dragoceno okrasje: prstane, verižice, ogrlice, zapesnice itd.

Z odkritjem Pyelikovih tatvin v zagrebški zakladnici pa je nastala bojazen, da je Pyelik izropal tudi trogirski zakladnico, v kateri je bilo mnogo zgodovinskih dragocenosti. Komisija iz Splita si bo sedaj ogledala to zakladnico. Maratović je v Splitu iskal pri raznih denarnih zavodih v Splitu večjo posojilo in jim ponujal v zastavo neke slike, o katerih je trdil, da so Tizianove ali Giottove. Večina denarnih zavodov pa je bila previdna in ni hotela na lim, pač pa mu je dala baje neka ljubljanska banka (katera?) gotovo vsoto. Pri neki pravdi je Maratović vložil tudi denarico za 120.000 Din kot jamstvo za kritje sodnih stroškov.

Veliko senzacijo pa je vzbudil v sredo telegram, ki ga je poslalo jugoslovansko poslanstvo iz Pariza zagrebški policiji, namreč da je pariška policija Pyelika izsledila in ga začasno zaprla. Pariška policija bo zahtevala sedaj iz Zagreba preiskovalne spise, nakaar bo nad Pyelikom proglasila definitivno aretacijo. Nato se bo uvedlo diplomatsko postopanje za izročitev Pyelika našim oblastem.

Mirko Pyelik je bil v Parizu zelo znana osebnost in to ne samo v jugoslovanskih krogih. Imel je zelo mnogo znanstva med bogataši raznih narodov, med umetniki, poznavatelji starin in pariškimi trgovci starih umetnin ter je sam veljal za bogatega trgovca z umetninami. Če so ga znanci vprašali, odkod ima toliko denarja, je dejal navadno, da je v Dalmaciji kupil prav poceni kakega Tiziana in ga drago prodal na Holandsko. Vobče pa se s pariškimi jugoslovani ni rad družil, češ, da ne poznajo dovolj olike.

Znal je s spretno aristokratsko gesto včasih komu priskočiti na pomoč, kar mu je ustvarilo glas dobrega in plemenitega človeka. Stanoval je prvotno v krasnem stanovanju in je redno obiskoval trgovce z umetninami, galerije in umetniške razstave, povsod pa je bil sprejet z največjim spoštovanjem. O njem je šel glas, da poseduje umetnine in dragocenosti v vrednosti najmanj deset milijonov frankov in gotovine v znesku dveh do treh milijonov frankov.

Razširil je tudi glas o sebi, da namerava v Jugoslaviji osnovati ogromen dnevnik.

Zaenkrat pa je že sedaj zmanj, da je mnogo bolj ljubil družbo mladih žensk, nego starih slik in je za ženske izdal mnogo denarja. Zadnje čase je premenjal svoje razkošno stanovanje z mnogo skromnejšim, svojim znancom pa je pripovedoval, da je prodal vse svoje umetnine in da je kupil rudnik v Jugoslaviji, ki pa zaenkrat še ne nese.

Dva detomora - dve sodbi

Pred mariborsko poroto.

Maribor, 19. septembra.

Prva:

Ze od rane mladosti si je morala Julijana Ferk služiti kruh. Najprej je pri Kocbekovih v Apačah in so bili z njo zadovoljni. Nato se je podala v svet in služila pri tovarnarju A. Hansu v Premslatnu pri Gradcu, kje je pričela ljubavno razmerje z nekim Alojzijem Kreutzwirthom. In sedaj se je pričela tista žalostna zgodba naših zapuščenih in nerazsodnih deklet. Julija 1924 je porodila otroka, ki so ga krstili na ime Julijana in ki ga je obdolženka odnesla h Kocbekovim v Apače t. j. v svojo pristojno občino. Obdolženka je nato večkrat menjala službo; bila je uslužbena pri raznih gostilničarjih ter v raznih avstrijskih mestih. Dne 26. februarja 1929 je zopet porodila deklico Ernestino. 14 dni pozneje je prispela v Cmurk ter odšla okoli 13 preko mosta v našo državo. Približno ob 16 se je Ferkova vračala preko mostu — brez otroka. Naslednjega dne pa so našli v potoku, ki teče skozi Stogovce truplo otroka ženskega spola, ki se je zadušilo v vodi. Na podlagi izpovedb orožnika Ivana Ruprehta, ki je dne 11. marca vršil na mostu službo in ki je pustil obdolženko v našo državo, dasi je imela pri sebi pomanjkljive potne listine, se je mogla ugotoviti identiteta zločinke, ki so jo avstr. orožniki kmalu potem iztaknili v See-grabnu. Nekaj časa je krivdo tajila; končno pa je priznala dejanje, zagovarjajoč se, da je ravnala v trenutku duševne zmedenosti.

Porotno razpravo je vodil dss. Pečnik, dss. dr. Senjor in okrajni sodnik dr. Adamič votanta. Obtožbo zastopa dr. Zorjan, zagovornik dr. Irgolič. Sodna izvedenca dr. Jurečko in dr. Zorjan sta izjavila, da gre v predmetnem slučaju za detomor in ne za umor. Porotnikom so bila stavljena štiri vprašanja.

Porotniki so zanikali vprašanje umora, pač pa so soglasno potrdili vprašanje detomora ter s 6 glasovi potrdili vprašanje, da je obdolženka ravnala v trenutku duševne zmedenosti. Na podlagi tega prostoreka je bila obdolženka oproščena ter so jo takoj izpustili.

Druga:

Obdolženka Marija Ciglar, prekmursko deklet, je bila leta 1928. na sezonskem delu na veleposstvu Teilhof pri Gradcu. Seznanila se je z že oženim Lajošem Ciglitom iz Slov. Krajine, s katerim je pričela ljubavno razmerje. Ko se je vračala domov, je bila v nosečem stanju. 29. aprila 1929 je porodila, zgrabila otroka moškega spola za vrat, nato pa mu potisnila v usta zmečkan papir, da se je tem sigurneje zadušil. Nato pa je mrtvega otroka zavila v cunj, poveznila nanj košaro ter ga skrila v gnojnem jarku pod neko desko. Osem dni pozneje so se na pobudo mrtvooglednika Štefana Marčiča oglasili pri obdolženki orožniki, ki so našli detetovo trupelce na omenjenem mestu v hlevu in ki jim je obdolženka tudi vse priznala. Obdolženka, ki dela vtis moralno in čustveno tope ženske, se zagovarja s tem, češ da je ravnala tako, ker je bila »čisto nora« in pa v popolni zmedenosti.

Porotniki so soglasno potrdili vprašanje detomora, zanikali pa z 10 glasovi eventualno vprašanje glede duševne zmedenosti. Na podlagi tega hudodelstva je bila obdolženka obsojena na 3 leta težke ječe z običajnimi poostitvami.

Pismo iz doline rož, prahu in blata

Rožna dolina, 19. sept.

Da si Ljubljančani pod Rožno dolino predstavljajo en sam raj rož in vil, ta je že stara. Saj je že ime naše naselbine tako lepo, da more vsakogar spomniti le na rože. Ne rečemo, da pri nas ni rož. Še celo s prav lepimi vrtovi se postavimo! Včasih pa je le tako pri nas, kakor da bi bili v oblakih in ne v rožah. Ampak — žal — ti oblaki niso nebeski. Oblaki so od prahu! Prahu in blata nič koliko. Malo smo godrnjali, malo smo potrpeti in čakali smo, kdaj se to spremeni, v javnost pa skromni Rožnodolci nismo marali siliti s svojimi pritožbami.

No, sedaj pa so se cestni činitelji le zganili. Kar se je le tihi zamudilo, se skuša sedaj popraviti. Ceste posipajo z gramozom — nikoli nismo zahtevali, da bi jih asfaltirali, zadovoljni smo z gramozom. Cestni valjar ni prišel v Rožno dolino samo zase delat reklamo, temveč je gramoz res potlačil.

Krivica pa se godi cesti II. V prometu prav uspešno tekmuje s Tržaško cesto in vendar: Tržaška cesta se škropi dnevno dvakrat, naša Cesta II. pa prav nič. Da je na tej cesti prahu na cunje, je seveda jasno. Človek bi se v njem kar zadušil, če bi že ne bil navajen nanj. Toda prebivalci na tej cesti bi radi včasih tudi malo prežrčali svoja stanovanja, pa se ne upamo niti odpreti oken. Merodajne činitelje prosimo, naj bi ukazali tudi to cesto dvakrat na dan škropiti.

Dobro bi bilo, ko bi avtomobili in motorji vozili skozi našo naselbino s hitrostjo 15 km na uro. Potem ne bi bilo takega prahu na cestah in tudi ljudje bi bili bolj zavarovani pred nesrečami. Saj je že sreča, da se ni pripetila kaka večja nesreča dosedaj, manjših je bilo seveda dosti.

Pa še nekaj imamo na srcu. Rožna dolina je zelo priljubljena ponočnjakom in pijancem, seveda, ko le ma'okdaj zaide sem kak stražnik. Vsako soboto in v nedeljo ponoči moramo poslušati njihove pretepe in prepire. To je prava muka za naše živce. In še celo šip ne puste pri miru ter so jih ponekod že pobili (pri Pogačarju in Križaju). Rožnodolci se upravičeno razburjamo nad temi nočnimi izgre-di. Dobro bi bilo, ko bi policija take razgrajaje, kadar jih zaloti, prav pošteno in z znatnimi globami počučila, kaj se spodobijo in kaj se ne, tako, da bi se jim prevroča kri malo ohladila.

Samo to smo imeli na srcu. Malo si želimo za ljubi mir in udobnost, toda to malo naj se nam da. Več Rožnodolcev s Ceste II

Šolske vesti

★ **Geometrijska srednja šola.** Po današnjem razpisu ministrstva trgovine in industrije se 1. oktobra na tehniški srednji šoli v Ljubljani otvori geometrijski odsek, ako se za vpis prijavi dovoljno število učencev. Sprejmejo se učenci, ki so dovršili šest razredov gimnazije ali realke, ali dva letnika tehniške srednje šole. Šola traja dve leti in dobijo absolventi takoj državne službe geometrijske stroke. Širomski učenci s prav dobrim in odličnim šolskim uspehom lahko dobijo stipendijo mesečno 400 do 500 Din. Prijave (osebne ali tudi samo pisane) sprejema direktor tehniške srednje šole v Ljubljani najdalje do 29. septembra. S prijavo se mora predložiti zadnje šolsko izpričevalo.

Druge vesti

★ **Pogreb g. Gotharda Rotta,** duhovnega svetnika, zlatomašnika, župnika v pokouju, se je izvršil v sredo 18. t. m. v Konjicah ob obilni udeležbi župnije (g. Ranžinger in dr.), Orlov iz Zagorja z zastavo, katerih častni član je rajni bil, domačih Orlov z zastavo in Orlic ter mnogobrojnih prijateljev in znancev. Pogreb je vodil z asistenco g. infurirani arhidijakon F. Tovornik, ki je imel tudi peto črno mašo; od rajnega se je pa v cerkvi poslovil z nagovorom mons. Viktor Steska iz Ljubljane. Pokojnika so na njegovi zadnji poti počastili med drugimi g. ing. Sturm, g. retni ravnatelj E. Vole, ga. graščakinja Herli, skoro vsi duhovniški konjiški dekanije, g. stolni vikar Lebič iz Maribora, iz ljubljanske škofije pa g. vrhniški dekan Iv. Kette, semen. podvodja Karel Gross, zagorski župnik in duh. svetnik Sitar, g. Anton Oman, kaplan iz Sv. Križa pri Litiji itd. Domači pevi so pod vodstvom g. organista pred hišo in ob grobu zapeli dve ganljivi žalostinki.

★ **Nova šola v Zgornji Šiški.** K poročilu in podatkom, ki jih je naš poročevalec dobil in priobčil o novi šoli v Zgornji Šiški v včerajšnji številki, smo od g. šolskega upravitelja zgornje šišenske šole prejeli kratko pojasnilo: O razdelitvi učnih razredov je predložila, ker zavisti ta od rešitve prosvet. ministrstva, v kolikor bodo nove paralele dovoljene. V poslopiju je celo drugo nadstropje (6 učilnic, pisarniški prostori in kabineti) določeno za meščansko šolo s souporabo risalnice, ki je v I. nadstropju ter delavnice in kopalnice, katere so v kletnem pritličju. V poročilu so izpuščene še marsikateri posebnosti, ki bi javnost zanimala, zato bo po koladvaciji stavbe sledilo točno, stvarno poročilo.

★ **G. inženjer Anton Suhadolc** nam sporoča, da naša včerajšnja opomba v članku o novozgrajeni šoli v Zgornji Šiški ter o cerkvi sv. Frančiška v Spodnji Šiški, češ da je on projektiral ti dve stavbi, ne odgovarja dejstvu.

★ **Ljubitelji živali.** Slovensko društvo za varstvo živali v Ljubljani je imelo svoj ustanovni občni zbor dne 1. septembra t. l., na katerem je bil za predsednika soglasno izvoljen živinodržavnik Fran Rebernak, za njegovega namestnika pa g. radovijski župan Resman in za tajnika g. Ciril Tomšič. Članarina znaša 1 dinar mesečno, enkratna pristopnina pa 5 Din. Društvo posluje začasno v Ljubljani, Poljanska cesta 59. Vsi ljubitelji živali se vabijo, da pristopijo k društvu in ta svoj pristop javijo na navedeni naslov. V najkrajšem času bodo društvene formalnosti izvršene, na kar začne društvo s svojim rednim, sistematičnim delovanjem. Upamo, da bo to za naše razmere prepotrebno društvo našlo pravilno razumevanje pri vsej naši javnosti, od katere pričakuje blagohotnega sodelovanja in pomoči.

★ **Kraljeva zahvala Slovenskemu društvu za varstvo živali v Ljubljani.** Na udanostno izjavo, poslano Nj. V. kralju z ustanov. obč. zbora, je prejel društveni predsednik sledečo zahvalo: Predsedniku Slovenskega društva za varstvo živali g. Rebernaku — Ljubljana. Njegovo Veličanstvo kralj se srčno zahvaljuje za izjavo udanosti, katero ste poslali v imenu udeležencev ustanovnega zbora. — Minister dvora B. D. Jevič.

★ **Hitra pošta.** Ekspresno pismo, ki je došlo v Ljubljano z dolenskim večernim vlakom ob 9 dne 18. t. m., je bilo dostavljeno upravi našega lista šele naslednji dan točno ob 9.55, torej dobrih 12 ur po dospelosti v Ljubljano, in sicer baje sam zato, ker ni bilo na pismu napisano: Dostaviti tudi ponoči! — Ta določba pa velja samoosebni umevno samo za zasebnike, ne pa za časopisna.

Krojači, šivilje, nešivilje!

Začetkom oktobra nov pouk prirobovanja damске garderobe, modeliranja perila po najnovejšem pariškem sistemu, krojačem obleke, uniforme (važno za vojne obveznike). Učni pripomočki in praktične vaje šivanja brezplačno. Absolventi imajo vsakoletni brezplačni tečaj in dobijo zvezke o sprejembi mode. Izdelava krojev. Krojno učilišče — Pariški modni salon Ljubljana, Stari trg št. 19.

Zlato

III.

Mrzel jesenski večer. Bolj in bolj plamti na zapadu solčni zaton, ugasne končno. Na belozelenem mrzlem firmamentu se vidijo oglate konture borovcev. Mrtvaška tišina, jezero spi.

Špirita ni mnogo. Od jela pa sta oba popolnoma pijana. Varnak je prenažrt, riga, sope, se smehlja. Spirit žge po žilah, telo se veseli notranje toplote — praznuje.

Varnak se tolče po golih prsih: »Kamerad!... in joče.

Prsi so porasle in so jim zaradi strjenega umazanca že kaj malo podobne. Take so, kot bi bile od ilovice. Na vratu ima trak, na njem visi križec.

»Druže... ljubi!« Zasope parkrat, solze se mu ulijejo po razoranem obrazu, objame Gorjuja: »Poljubiva se rajši... Rad te imam... zelo rad! Zares... ah...

In rije z obrazom v obraz prijatelja, pritisne njeni ustnice, ga poljublja in omoči s slino. Gorjuj pusti to brez sočutja. Prilično zadosti se je napil špirita, kaže se preobjedel in zdaj se ga je polotila melanholija. To je zares žalostno.

»Moj ljubi... Saj bi se bila že skoro poklala, moj Bog. Hudičeva zadeva!«
»Čelega ptiča si ti sam požrl.«
»Pes sem, hudič sem! Udari me v golta-nec! Ah, ti moj ljubi prijatelj!«
»Kuga nad te! Še malo, pa bi bil poginil!...«

Toda želoдец je dobro nabasan, kakor vreča ječmena. Kaša se spakuje do vrata nazaj. In jeza izginja Gorjuju iz duše, mehkejši postaja, smehlja se z očmi, pod katerimi ležijo

podjetja kakršno je naše, kjer se pošta lahko dostavlja do polnoči! Prosimo temeljite remedure!

★ **V »Službenih novinah«** štev. 218 z dne 18. septembra 1929 so objavljeni »Pogoji, pod katerimi daje samostojna monopolna uprava v zakup pravico veleprodaje tobaknih izdelkov, cigaretnega papirja in žigalnic po prodajnih področjih kraljevine SHS za dobo od 1. januarja 1930. do 31. decembra 1932. leta.« Pod zaglavljem XXXIII in XXXIV so navedeni pogoji za posamezna območja v ljubljanski in mariborski oblasti.

★ **Prepovedan inozemski tisk.** Z odlokom ministrstva za notranje posle je prepovedano uvažati v našo državo in pa razširjati v njej knjigo »Neues Handbuch der Geographie«, ki je izšla v Nemčiji, ker piše zoper koristi naše države. Avtor knjige je g. Daniel.

★ **Zrtve strašne eksplozije na žedniku.** Poročali smo že o strašni eksploziji z oljem natovorjenega vagona na postaji žedniku v Bački. Po treh dneh najhujših bolečin je umrl v bolnišnici v Subotici za ranami in opeklinami 30 letni delavec Nikola Jovanović. Štirje delavci pa so že prav blizu smrti. Na kraj nesreče je šla ponovno preiskovat sodna komisija. Železniška direkcija in subotička policija sta v bolnišnici zaščitili vseh 19 ranjenih delavcev. Ti v svojih izjavah obremenjujejo postajnega čelnika Milana Radovanovića, ker je naročil redarjem, naj skličejo ljudi za gašenje gorečega vagona. Oblasti raziskujejo sedaj Radovanovićevo krivdo, zlasti, če je vedel, da se je nahajal v gorečem vagonu bencin in olje. Splošno mnenje je, da bo v tej aferi prišlo do senzacionalnega preobrata radi te nesreče, pri kateri je bilo poškodovanih 40 ljudi in je eden že umrl, štirje pa se še bore s smrtjo.

★ **Ljubitelji Monte Carla ogoljufal žitne trgovce.** Novosadska policija je aretirala nekoga Ivana Tkaliča, ki je ogoljufal za približno 700.000 Din razne trdvice z žitom v Sloveniji in Vojvodini. Aretiran je bil na ovadbo žitnega trgovca Onika (?) iz Slovenije. Onik je naročil pri Tkaliču večjo množino žita, dobil pa je samo polovico naročenega. Ko je čez nekaj časa prišel Onik v Novi Sad, je zvedel, da Tkalič ni več zaposlen pri trdvi, za katere zastopnika se je izdal in da se ne mudi več v Novem Sadu. Onik je Tkaliča ovdal policiji, ki je za njim izdala tiralo. Tkalič je bil aretiran. Pri njem so našli dnevnik z okoli tisoč stranmi in v katerega je vsak dan malenkostno natančno zapisoval vse svoje kupitje. Tkalič je bil strasten kvartar in je včasih v enem večeru zakartal po sto in več tisoč dinarjev. Nedavno je bil v Monte Carlu, kjer je, kot je sam priznal, izgubil na ruleti 150.000 Din. V Novem Sadu je ta afera izvala veliko senzacijo. Tkalič je užival kot bivši avstrijski generalštabni častnik lep ugled in je bil vedno dobrodošel v najodličnejši novosadski družbi.

★ **Samoumor v zagrebški bolnišnici.** V kirurškem oddelku zagrebške bolnišnice usmiljenih sester se je ubil s strelom iz revolverja Črnogorec Stevo Dubovičan, 27 letni gostilničar iz Cetinja. Mrtvoud ga je zadel na vso desno stran telesa in je bil zato sprejet v bolnišnico. Ko so v njegovi sobi vsi zaspali, je izvelkel Črnogorec z levo roko skriti revolver in si naperil na srce ter sprožil. Bil je takoj mrtev, tako, da je bila vsaka pomoč že prekasna.

★ **Reja domačih zajcev.** Spisal dr. Stefan Voszka. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena 10 Din. Knjižica zlasti razpravlja o postanku domačega zajca, njegovi naravi in načinu življenja, o plemenskih vrstah (s slikami), o hlevih in kletkah (s slikami) o krmiljenju in krmilih, o plemenitvi in negovanju (s slikami), boleznih in škodljivcih, kako je zajca zaklati in kako je njegovo meso okusno pripraviti (s slikami) in še o raznih drugih vprašanjih, ki utegnejo zanimati naše zajčereje. Priprava zajčjega mesa v domači kuhinji bo vsakogar gotovo zanimala. Navedenih je tudi 11 kuhinjskih receptov za pripravljanje raznih okusnih jedi. Zajčje meso ni nič slabše kot teletina, po redilnosti je pa še več vredno.

★ **Primorci, Jugoslovani.** Izšla je 14. številka »Primorskega Glasca« z zanimivimi poročili, članki in vestmi iz Primorja. Primorci in tudi vsa ostala javnost opozarjamo zlasti na program »Primorskih dni«, ki ga prinaša naš list in ki se vršijo v dneh 5. in 6. oktobra t. l. v Ljubljani. List je napredaj v vseh glavnih trafikah v Mariboru in v Ljubljani. Naročila sprejema Založba »Jug«, Ljubljana, Selenburgova ulica 7-II. Primorci, širite svoj list!

★ **Hudo zaprtje,** katar debelega črevesa, napenjanje, motenja v želodcu, odvajanje krvi, lenivost jeter, zlato žilo, bolečine v kolku odstrani naravno »Frane-Josef« grenčica — zjutraj in zvečer majhen kozarec. Zdravniki strokovnjaki izpričujejo, da »Frane-Josef« voda učinkuje brez bolečin celo pri dražljivosti črevesa. »Frane-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

globoki zeleni kolobarji. Z napetim trebuhom sedi tu, se heheta, balancira z zgornjim živetom kot možček-vstajaček. Srce pa ga boli resnično.

Sita in pijana sta legla ob ognju, da bi zaspala. Zaverovana kot dva brata ležita drug ob drugem.

»Bratec moj!...«

»In kaj si ti? Angelček.«

Pet jih je bilo, ko so odšli od zlatih studencev. Pa oni trije morajo tudi biti tu. Neki se skrivati in šepetajo, kjerkoli že. Tako se jima zdi. Mrtvi živijo...

»Norci, hudiči!...«

»Koga misliš?«

»Naju... nepridiprava sva... Zal mi jih je!«

»Koga ti je žal?«

»Mladega dečka posebno! Njega posebno. Tako mlad ubožec...« Gorjuj laja. »Strašno mi ga je žal!...«

»Toda on se vendar ni niti enkrat stresel. Popolnoma mirno se je preselil tja preko, ko sem ga...« Varnak pregiblje komolce. »Ena, dve, tri... in odpravil sem ga.«

»Ti si hudič, morilec,« ječi Gorjuj.

»To vem dobro. Ampak, če jim ne bi bila midva posvetila na drugi svet, bi naju bili oni spravili s tega! Tako pa živiva — k hudiču.«

»To nič ne dè. Tako je dobro. In saj je, kot da se vse to ni nikoli zgodilo,« se šali Gorjuj in pači obraz; toda... če bodo prišli... mi bo tesno... Kri — kaj muči... škoda, brate, ako, kako škoda...«

In Gorjuj pomežikne. Ogenj diha toplo žarino. Zdaj bi bilo dobro spati. Želoдец se veseli, duša se veseli. Ze napol v sanjah pridejo spet misli:

»Pred dvema letoma sem jih umoril pet,« šepeta Varnak s hripavim glasom. »z nožem...«

Ljubljana

Nočna služba lekarn.

Nočno službo imajo drevi: Dr. Piccoli, Dunajska cesta 6 in Mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9.

Z Golovca mimo Rakovnika

Kaj vseh nudi Golovec Ljubljani! Ne le najlepši mirnih izprehodov, neskončne gozdne romantike, mnogo več: dan na dan nabirajo na njem stare, betežne, osirotele ženske vsakojako suhljad, smrekove in bukovne storže. Vse zgrbljene drsajo počasi po izhojenih gozdnih stezicah z butarami in vrečami na rami. O kako jim tekne zvečer borni kofetek, lepo duhteči čajček! In maj ter junij: fantki in deklice, očette in mame, delavci in inteligenti: vse je nad borovnicami: lonček za lončkom, za kanglec kanglec roma mimo Westrovega posestva, najlepše pa so še kosarice, narejene kar v gozdu iz samega kostanjevega listja. Na stotine mernikov borovnic da Golovec Ljubljani. In kako zadovoljni so mali zamorčki v teh borokostanjevih gajih in kako sladko spančkajo zvečer v svojih posteljicah! In jeseni: kmalu bo dozorel kostanj — pojdite na Golovec in videli boste: za vsakim grmom človek in nihče ne gre prazen domov. Po jesenskem dežju zopet: lističe, jurčki in druge užitne gobe. O, težko je dobiti jurčka na Golovec, zakaj vsak upokojenec ve za svojega in ga z listjem pokrije, dokler je še mlad. Sredi oktobra ni treba prav nič v krško-dobrepoljsko-ribiško bukovno gozdove: Golovec kar škrt polhov v pozno jesensko noč. Seveda ni vedel tega niti Valvazor, niti današnji motociklistični Ljubljaničan, ki misli, da se vidi najlepši polh v društvu Zoo na vseleski zastavi, kakor se dobi istotam pri Slamiču najboljša kranjska klobasa, ki je bila pred pol ure še svinjina in ki se je na strojnem obratu kar vprico njega spreminila v tisto pristno kranjsko znamenitost. Ko bi človek utegnil, bi si z doma prinesel samostrij, pa bi na Golovec prekrakal eno noč namesto v Tina baru: To bi pomenilo polhovo — polhova mast (pozor: scvrti se nikdar več ne strdi!) — najboljšo zdravilo zoper zaprtje, pomenilo bi krasno pečenico in toplo polhovko, kras in zimsko čepico slovenskega kmeta. Ali bi bila prišla prav lanske zime po slovečih sv. Treh kraljih!

Za krajši sprehod z deco si človek najrajši vzame pot mimo Westrovega v Hradeckega vasi na Visoko ter po vrhu tako, da prirobaš z Golovca tam kje na bajerjih za Rakovnikom. Mimogrede: Prav za prav je to sedaj Zabajak. Nič mi ne pomagajo moje sive oči: že leta in leta nisem naletel na raka, žab je pa na tisoče in to vseh vrst. In vse bolj žive so kot one dr. Šerkove v Zoo. Tudi Močeradnik bi bilo bolj primerno. Le pojdite v pozni jeseni po gozdu tik bajerja. Na vsakih pet korakov vam junaško sumi ljubosumni močerad, trudeč se v svoje prezimovalske ali hiberno. Ali kupuje še kaka lekarna močerade? Včasih so bili za nekeve arcnije...

Ko pa pridete te jeseni do tistih bajerjev, se nenadoma znajdete v mišnici: Strogo prepovedan prehod, najstrožje prepovedan prehod! — Sama taka strašila so nastavljena kakor v koruzi z apnom pobeljene stare moške hlače zoper vranjo požrešnost. Čez salezijanski zavod ne morete, pri Plahutniku še manj, srednja pot med Plahutnikom in Rakovnikom pa je letos zagrajena daleč naokoli z dva metra visoko žično ograjo. Kaj tedaj? Nazaj čez gozd? Seveda, a je morala tudi deca s teboj. Zaenkrat riskiraj: zavij se okrog samostana, saj enkrat ni nobenkrat.

Od leta 1907 sem v Ljubljani. Tista srednja steza je bila vedno prosta. In prosta mora v interesu splošnosti postati tudi letos! S tega konca ne bomo hodili na Rožnik. Prvič je predaleč čez mestni prah in drugič je ob romantiko, ker vsepovsod srečujete promenaadno ljubzen v obliki golih krah.

Merodajni činitelji, gospodje občinski svetniki, naj store potrebne korake, da tiste žične ovire med Rakovnikom in Plahutnikom, izvajajo nas spominjajoče na »Doberdob, slovenskih fantov grob, čimprej zginejo. En posestnik ne sme in ne more biti več kakor stotine, zraka in oddiha potrebnih prebivalcev.

France Žužek.

○ **Protituberkulozna liga.** V palači OUZD so sinoči zastopniki zdravniških, socialno zdravstvenih in stanovskih organizacij osnovali pripravljalni odbor za slovensko protituberkulozno ligo. Stanstoku je predsedoval g. M. Krek, predsednik

OUZD. V pripravljalni odbor so izvoljeni dr. Mavr, Rus, dr. Tone Jamar, dr. Petrič, dr. Pless, Filip Uratnik in dr. Bohinjec, ki je prevzel predsedstvo pripravljalnega odbora.

○ **Smrtna kosa.** Včeraj dopoldne je umrla 83 letna gospa Frančiška Štrekelj, roj. Kačar, vdova škofijskega vrtnarja. Pogreb bo v soboto ob 4 popoldne iz Sv. Petra ceste 65. N. p. v m. l. Njenim spoštovanim sinovom in sorodnikom naše iskreno sožalje! — Na Dunajski cesti 17 je umrla trgovka ga. Marija Merčun. Pogreb bo v soboto ob pol 3 pop. N. p. v m. l. — V Rogoški Slatini je umrla včeraj ga. Marija Belince, roj. Kobola, žena trafikanta pri Sv. Petru. N. p. v m. l.

○ **Razpis za prevažanje pošte v Ljubljani.** Dne 27. septembra 1929 se vrši pri mesnem magistratu v Ljubljani ponovno pogajanje za oddajo v zakup voženj za izpraznjevanje pisemskih nabiralnikov v Ljubljani. Izključna cena je 58.625 Din.

○ **Pri javni borzi dela v Ljubljani** je v času od 1. januarja do 14. septembra iskalo dela 5048 moških, 1104 ženske, skupno 6152 hreptoselnih. Prostih mest je bilo 4833 moških, 624 ženskih, skupaj 5457. Posredovanj se je izvršilo 2727 moških, 452 ženskih, skupaj 3179. Odpotovalo je 1190 moških, 53 žensk, skupaj 1243. Odpadlo je 665 moških, 533 žensk, skupaj 1018. Dne 14. septembra se nahaja v evidenci 466 moških, 246 žensk, skupaj 712 brezposelnih. Delo je na razpolago: moškim: 12 blapcem, 8 mizarjem, 4 čevljarjem, 12 zidarjem, 14 tesarjem, 10 pleškurjem-soboslikarjem, sodarskima pomočnikoma, 1 kamnoseku, 3 pečarskim pomočnikoma, 2 kleparjema, 15 navadnim delavcem, 1 slaščičarskemu pomočniku, 1 mlinar-skemu pomočniku, 1 pokladalec parketov, 50 tesačem, 1 stavbenemu ključavničarju, 1 steklarskemu pomočniku, 1 sedlarskemu pomočniku, 40 rudarjem, 1 piljarju, 1 kovaškemu pomočniku, 1 električarju, 2 krojaškima pomočnikoma, 3 krmnarjem, 1 brivskemu pomočniku, 1 klobučarskemu pomočniku, 16 vajencem. — Ženskam: 1 natakariči, 1 pletilki, 2 šepiarcima, 4 služkinjam, 3 kmečkimi deklam, 1 postrežnici.

○ **Mestno kopalšče** na Ljubljani se z dnem 20. septembra 1929 zaori.

○ **Hud karambol.** Ob četrta na dve se je včeraj popoldne pripetil na Kongresnem trgu hud karambol. Neki kolesar je z vso naglico privozil po Kongresnem trgu navzdol in podrl nekega delavca na tla. Padeč je bil tako hud, da je delavec omedlel. Dobil je hude notranje poškodbe. Poklican je bil reševalni avto, ki je ponesrečenca prepeljal v bolnišnico. Ker se več ur ni prebudit iz nezvesti, ni bilo mogoče zvedeti njegovega pravega imena. Neprevidevna koselarija je stražnik povabil na stražnico. Naknadno se je ugotovilo, da je ponesrečeni 17 letni vajenec Engelbert Rakar.

○ **Vrgel ga je v Ljubljano nekdo drugi!** Pod tem naslovom smo poročali o smoli delavcu Becetla, ki ga je baje delavec Frane Grabner vrgel v Ljubljano. Izkazalo se pa je, da je Grabner govoril resnico, ko je trdil, da Becetla še sploh nikoli videl ni in ga zato seveda tudi ni mogel vreti v Ljubljano. Tudi Becela sam je na policiji povedal, da Grabnerja sploh ne pozna in ga ta seveda tudi ni vrgel v vodo. Najbrže si je kak zlikovec nadel za ono noč Grabnerjevo ime in spravl tako dva človeka v sitnosti: Becetla in pravega Grabnerja samega.

○ **Ukradeni denar skrila v čevlje.** Ljubljanski trg je že od nekdaj prav pripraven kraj za mnoge žepare. Naše gospodinje, ki hodijo na trg kupovat, pa po navadi nimajo s seboj velikih zneskov, zato časopisje le redkokdaj beleži kako tatvino s trga, ker so vse manjšega obsega. Včeraj pa se je pripetila na našem trgu že nekoliko večja tatvina. Ob pol sedmih zjutraj je kupovala na trgu, določenem za perutnino, gospa Marija Polakova. Nakrat je pogrešila svojo torbico, v kateri je imela 2330 Din. Spomnila se je obenem tudi, da se je malo poprej smukala krog nje neka črna oblečena ženska. Prosila je tržnega nadzornika g. Gužja, naj ji pomaga izslediti tatvico, katere osebni popis je navedla. Tatvica je bila kmalu izsledena in aretirana. Bila je neka prodajalka. Tatvino je pa odločno tajila, toda kljub temu so jo odvedli na policijo. Tam so jo ponovno in natančno preiskali ter našli ves ukradeni denar — skrit v čevljih. Tatvina je postala s tem pojasnjena, gospa Polakova pa je dobila denar. Tatvica z obzirom na njeno družino ne navajamo z imenom, dasi bi sama to zaslužila, ker jo je v tatvino poglala le lakomnost, ne pa beda. Tudi ni tatvica morda članica katke žeparske tolpe, kot so se že pojavile na trgu, temveč jo je premotila le skušnjava in prirojena tatinske strast.

○ **Dr. Haus** ne ordinira do 7. oktobra.

○ **Kino Ljubljanski dvor:** Chaplin v strelnem jarku. Največji komik sveta! (Samo še danes ob 4., pol 7, pol 8 in 9.)

»Zlato!! Svoboda! Hura!«

In vse okrog njega utone, se razgubi, izgine.

»Moja je sekira.«

Smeh ga žge po celem telesu: »Ti ljuba, sladka sekira, moj edini prijatelj, očka... Moja je!«

Plazeč se po tleh se približuje Gorjuj sekiri, je pa še ves pijan in ne more vstati.

»Ti moja sekira... s teboj... v dveh... živ! In v svojem zamaknjenju poljubi okrvavljeno sekiro... kot ljubljeno ženo.

S težavo vstane, sune z nogo bradato glavo Varnakovo vstran: »Aha, govedo... zdaj imaš, kar ti gre...« In glava se zakotali po robu dol.

»Zreti! Meso!«

Izvrleč nož izza škornja, obrne truplo, dvigne srajco, a pljune poln gnusa: »Posušen... vrag... nobenega mesa več... pre-kleti!«

Dolgo sedi tako, molče, obrnjen proč in negiben, kot nasekan štor.

Jutranja zarja je vstala. Megla se je dvigla, izginila. V Gorjujevi glavi je postalo svetlejšje. Na jerebiki v bližnjem grmovju se je zbudil kalin in poskusil zagostiti prve glasove v gozd.

Nenadoma počí glasen strel.

Dim smodnika se še ni razkasil, ko se je priplazil skozi šuštenje suhega lesa črnobradat mož.

»Aha... dva sta bila,« je dejal sam pri sebi, »vajine ciganske noge bodo zdaj mirne...«

Vzel je zlato, sekiro in nož, se nasmešnil, in vneto pokrival ter odšel urno po stezi dalje...

(Konec.)

Vjačeslav Šiškov:

Maribor

□ Mariborske Glasbene matice redni občni zbor bo v petek, dne 27. t. m., ob pol 20 v društvenih prostorih. Na dnevnem redu so poročila funkcionarjev ter volitve novega odbora. O tem se članstvo obvešča v smislu čl. 7. društvenih pravil.

□ Popravek. Z ozirom na notico, ki smo jo priobčili v »Slovenec« dne 17. t. m. pod naslovom »Uporniki...« na podlagi podatkov pri tukajšnji policiji, prinašamo sledeči popravek gostilničarja R. Schwingerja, ker ne maramo nikomur delati krivice. »Ni res, da bi v moji gostilni mnogoštevilni gostje rjoveli in razsajali, pač pa je res, da je v moji gostilni obhajala neka družba god in se je družba s primernim petjem zabavala. Jaz sem se pa napram stražniku skliceval, da v drugih gostilnah se po 20 večkrat popevajo. Res je tudi, da so se nekateri gostje prerekali na ulici, toda to se ni zgodilo pred vrati moje gostilne. Sicer pa ne vem, kdo se je prerekal in čemu. Tudi ni res, da bi bil jaz ščeval goste zoper stražnika, pač pa je res, da sem jaz miroljuben gostilničar in da sem v predmetnem slučaju vplival na goste pomirjevalno.

□ † Janez Šlebingar. V sredo, dne 18. septembra ob petih popoldne je umrl v svoji hiši Vojašniška ulica 23 po dolgotrajni bolezni in previden s sv. zakramenti g. Janez Šlebingar, star 73 let in rodem od Sv. Ane v Slov. goricah. Pokojnik je bil marljiv zastopnik naše slovenske »Vzajemne zavarovalnice«, ki izgublja z njim svojega agilnega sodelavca. Bil je tudi član raznih kršč. organizacij in vnet za vsako dobro stvar. Pogreb bo danes ob 15 na mestnem pokopališču v Pobrežju. Blagumu pokojniku svetila večna luč!

□ Koncert v mestnem parku dne 22. t. m. obsega sledeči program: Japifanov — 20. stoletje (marš); Svoboda — Planula zora; Rossini — uvertura k operi Viljem Tell; Puccini — fantazija iz opere »Manon Lescaut«; Jaki — »Slovenski biseri« in Fučik — Florentinski koncertni marš. Svira mariborska vojaška godba od 11 do 12.

□ In je zopet brizgnila kri... Pri Sv. Andražu v Slov. goricah je zopet padla nedolžna žrtev fantovskih pobojev. 17letni posestniksin Josip Kovačec se je v pozni večerni uri vračal od košnje proti domu. Spotoma se je ustavil na domu svojih sorodnikov, kjer je bilo pri prenavljajnih delih zaposlenih več izvenzupnijskih zidarjev. Nenadoma je prišlo med zidari in nekaterimi domačini do prepira in nato do spopada. V splošnem ruvanju je padel kot nedolžna žrtev s smrtonosno rano Janez Kovačec, ki je težkim poškodbam podlegel. Z nesrečno usodo pokopavnikov sočustvujejo vsi, ki so ga poznali. Blagi pokojnik je bil miren, marljiv in vzgleden mladenič in vzoren član naših prosvetnih organizacij.

□ Na mestnem fizikatu se v soboto, dne 21. t. m., ne sprejemajo stranke radi snaženja uradnih prostorov.

□ Iz mestnega avtobusnega prometa. Z današnjim dnem se ustavi ob nedeljah in praznikih vožnja na progi Selnica do šturmove gostilne. Promet na progi Maribor — Selnica se seveda vrši redno naprej.

□ Posestno gibanje. Kupila sta Bogomir in Marija Bracko od mestne občine parcelo ob Koroskih vratih za 21.925 Din. — Franc in Emilija Mayer, trg. na Glavnem trgu, sta kupila od Valterja in Ane Halberth dve parceli v Kamniški ulici za 93.632 Din.

□ K otvoritvi prenovljene kavarne Central. Jutri se otvori zopet staroslovna kavana Central v Gosposki ulici (glej obvestilo v inšertnem delu lista). Čisto novo in sveže lice je dobila ter ima izglede moderne velikomestne kavarne. Lastnik kavarne Franc Šteklar se je odločil, da z naravnost umetniško adaptacijo kavarniških prostorov nudi svojim gostom prijetno in elegantno shajališče in zbirališče. Lahko trdimo, da je kavana Central po izvršenih adaptacijskih delih ena najlepših kavarn v Sloveniji sploh. Adaptacijska in prenavljajna dela so se izvršila po načrtih znanega dunajskega arhitekta Karla Klause. Zlasti moramo omeniti moderno kuhinjsko opremo in odlične kavne parilne aparate od odlične dunajske tržke Josip Rosenberg, ki dajejo kavi najboljši aroma ter najlepšo barvo in s katerimi je postopek sila enostaven, udoben ter hkrati brezhiben. Ravnotako je tudi druga kavarniška oprema vzorna in moderna (centralna kurjava, okusno izvedena razsvetljava, krasni ložni sešedi, originalne ter mične slikarije). Vsekakor pomeni prenovljena kavana Central za naše mesto veliko pridobitev.

□ Smrtna kosa. Umrl so: Josip Štern, strojevodja v p., star 60 let, Studenci, Črtomirova 4. Pogreb danes ob 17 na studenškem pokopališču. — Terezija Ladiha, vdova po kovaču, stara 82 let, Tržaška c. 25. Pogreb jutri ob 16 na magdalenko pokopališču. — Engelbert Develak, lesni trgovec in hišni posestnik, star 52 let, Kettejeva 4.

□ Redno brezplačno naknadno cepljenje se vrši v času od 23. do 25. septembra t. l. vsak dan od 9 do 11 na mestnem fizikatu v Franciški ulici 8. Cepljenje je obvezno za vse prebivalce mesta Maribora, ki še niso cepljeni in ki so stari nad šest mesecev. Opušitev cepljenja se kaznuje v smislu določil zakona o obveznem in prisilnem cepljenju.

□ Na novo se je vpisalo letos v tukajšnje srednje šole 406 učencev in sicer se je vpisalo v prvi razred hum. gimnazije 152 učencev, realke 176, v prvi letnik ženskega učiteljskega 40, moškega učiteljskega pa 38 (lansko leto 561).

□ V sezono kulturnega dela je planila tukajšnja katoliška mladina. V nedeljo pohliti k Sv. Lenartu v Slov. goricah, kjer priredi po večernicah gledališko predstavo »Spodnji očeta« v treh dejanjih ter šaloigro »Zamujeni vlak« in enem dejanju. Na sporedu je tudi deklamacija in govor. Med odmore igra tamburški zbor kat. mladine. Prireditve se udeležijo vsi prijatelji mladine.

□ Volitve načelnikov posameznih okrajnih cestnih odborov se vrše dne 26. t. m. ob 10 na sedežih dosedanjih okrajnih zastopov. Tudi je oblastni komisar že imenoval v smislu določil uredbe o okrajnih cestnih odborih po tri člane v posamezne cestne odbore. V mariborski Okrajni zastop so imenovani Jakob Florjančič, župan pri Šmiklavžu, Alojzij Schicker, župan pri sv. Marjeti ob Pesnici in Franjo Fras, posestnik in obč. svetovalec v Dobrenju.

□ Z vlakne je padel včeraj ob sedmih zjutraj v bližini rafinerije »Danica« pri tezenskem tovarnem postajališču 12letni realčan Anton Pošek, ki se je peljal iz Poljčan v solo v Maribor. K sreči padec ni bil smrtonosen. Pošek je dobil pri padcu ranitve na glavi in ustnicah ter lažje poškodbe na

kolenih. Ponesrečenca je tukajšnji reševalni oddelk prepeljal v bolnico.

□ Mariborski gledališki abonma se letos vpisuje v velikem številu, kar priča o zaupanju, ki ga ima naše občinstvo do prihodnje sezone. Opozarjajo se nadaljnji interesi, da se priglasi sprejemajo še do sobote, 21. septembra.

□ Pod oboki državnega mostu nastaja v poslednjem času pravcarca kolonija brezstanovanjcev. Družini delavca Mihaela Jernuša je sledila včeraj zasebnica Marija Ulbi, ki je stanovala doslej v Židovski ulici 12. Na dan pred prisilno deložacijo je sama izpraznila stanovanje ter se zatekla pod oboke državnega mostu, ker ni dobila drugod stanovanja.

□ Otvoritev kavarne. Popolnoma prenovljena kavana »Central« bo zopet otvorena v soboto 21. t. m.

Celje

□ V nedeljo 22. sept. ob 4 popoldne vprizori Gledališka družina celjskega Katol. prosvetnega društva v Narodnem domu smeja in razposajenosti polno Gogoljevo komedijo »Ženitev«. Vstopnice se dobijo v predprodaji in Prosvetnem tajništvu na Cankarjevi cesti. Pričetek predstave je točno ob 4, tako da bo konec najmanj ob 6 in je tako zlasti prijateljem gledališča iz oddaljenih krajev posej predstave mogoče, ker imajo na vse strani ugodne železniške zveze.

□ Tragična smrt mladega slikarskega vajenca. V sredo 18. t. m. dopoldne je padel iz tretjega nadstropja hiše Mestne hranilnice na dvorišče komaj 16letni sin soboslikarja in pleškarja Schunka iz Askerčeve ulice, nadarjeni Vilko Šehunko. — Mladi Vilko je skupno s slikarskim pomočnikom Grudnikom pleskal stanovanje strokovnega učitelja Grašerja v tretjem nadstropju poslopja Mestne hranilnice na Krekovem trgu. Malo pred 11 dopoldne je Vilko hotel odpreti dvoriščno okno, da bi se novostilnaka soba bolje sušila. Stopil je na okno, izgubil ravnotežje ter padel na dobrih dvajset metrov globoko dvorišče. Nesrečo sta takoj opazila v isti hiši stanujoča zdravnikova brata dr. Bruno in dr. Rudolf Sadnik, ki sta nemudoma pohitela k ponesrečencu in odredila takojšen prevoz v celjsko javno bolnico. Z osebnim avtom je bil Vilko res takoj prepeljan v bolnico, kjer je zdravnik dr. Flajs ugotovil več poškodb silno težke narave. Tako je imel Vilko desno roko dvakrat prelomljeno, desno nogo je imel prelomljeno v stegnu, veliko rano je dobil na desnem delu, na notranje poškodbe težjega značaja pa je kazala kri, ki je v globoki nezavesti se nahajajočem mladeniču curjala iz nosa in ust. Kljub vsej skrbnosti bolniških zdravnikov, je Vilko kmalu po 12 izdihnil, ne da bi se bil še kaj zavedel.

□ Iz celjske strelske družine. Ob razmeroma dobri udeležbi se je vršil v sredo ob pol 9 v mali dvorani Celjskega doma občni zbor celjske Strelske družine, ki ga je vodil predsednik začasnega odbora polkovnik g. Vojislav Kostić. Predsednik je uvodoma lepo predaval o pomenu in važnosti strelskega sporta. Ko je predsednik še raztolmačil pravila, je bil izvoljen nov odbor Strelske družine: predsednik polkovnik Vojislav Kostić, odborniki pa major Vučinič, kapetan H. K. Slekovce, srežki načelnik dr. Hubad, šef Zdravstvenega doma dr. Rebernik, prof. Mravljak, dr. Vičar in pa Kranjc. Mesečna članarina se je določila z 2 Din. S pripravi za teoretski strelski pouk se bo pričelo v kratkem, praktično vežbanje pa se v smislu pravil vrši le v času od 1. aprila do 1. oktobra. Upamo, da bo poživljena Strelska družina v Celju v velikem obsegu zainteresirala zlasti našo mladino za šport strelski sport.

□ Občni zbor Zveze organizistov za Slovenijo se je vršil dne 17. t. m. dopoldne v telovadnici dvorani celjskega Orlovskega doma. Prisostvovalo mu je iz mariborske škofije 7, iz ljubljanske pa 5 delegatov. Poleg tega se je obnega zbora udeležilo še 23 drugih organizistov. Došli so celo iz najoddaljenjših krajev, kakor iz Bleda, Vrhnike, Metlike, Slovenjgradca, Prekmurja, Medjimurja itd. Zborovanje je otvoril in vodil zvezni predsednik gosp. Klančnik, ki je uvodoma posebno toplo pozdravil navzočega konz. svet. in skladatelja gosp. Stanka Premrla. V predsedniškem poročilu je bilo posebej pohvalno povdarjeno, da sta oba slovenska oblastna odbora spoštovala željo zveze in na svoje stroške omogočila tako na ljubljanski kot na celjski orlarski šoli pouk učencev v občinskem tajništvu. Ko sta podala zanimiva poročila še tajnik g. Kuntara in blaginjak g. Premrl, je bil izvoljen sledeči zvezni odbor: predsednik Franc Klančnik, organizist v Smartnem ob Paki, podpredsednik Lipar Peter, organizist v Mengšu, tajnik Kuntara Vilko, učitelj glasbe na šoli Glasbene matice v Celju, blaginjak Ivan Zdešar, organizist pri Sv. Petru v Ljubljani. Kot preglednika računov sta bila izvoljena Grum Franc, organizist na Vrhniki in Lavrič Josip, organizist v Ljubljani. Pri slučajnostih je bil soglasno sprejet sklep, da se za organizistovsko organizacijo ter vzgojo zaslužni ravnatelj celjske orlarske šole gosp. Karel Bervar izvoli častnim članom zveze.

Dopisi

Trbovlje

□ Velika gasilska vaja v Hrastrniku. V nedeljo popoldne se vrši v Hrastrniku velika gasilska vaja, pri kateri bodo sodelovala sledeča društva: Gasilsko društvo trg Trbovlje, Rudniško gasilno društvo v Trbovljah, Gasilsko društvo Dol, Gasilsko društvo v Hrastrniku in Gasilsko društvo steklarne v Hrastrniku. Namen vaje je, ugotoviti vodno množino hrastrniškega potoka in kam bi se v slučaju požara namestile motorne brizgalke. Vaje se bodo izvajale od Birtiča na vilo rudniškega ravnatelja g. Drolca in na steklarino, ker bi požar posebno tu napravil mnogo škode ali jo celo popolno upepelil. Za steklarino se bo črpala voda iz Save.

□ Nova okrajna cesta. Že letos se namerava početi z zgradbo nove okrajne ceste z daljavo okoli 250 m, ki bo vodila naravnost od glavne ceste mimo g. Pusta, med njivami proti Ličarjevi vili in se bo pri stari občinski hiši zaključila z okrajno cesto. Za to cesto bo potreben železobetonski most in nekaj opornih skarp. S to cesto se odpravi močan ovinek in še močnejši klanec za župniščem. Denar za cesto je že pripravljen, treba je napraviti še načrte, ki pa bodo v kratkem gotovi. Kmetje, kakor tudi drugi se nove ceste zelo vesele.

Šoštanj

□ Življenje na odru. Pomočniki Obrtnega društva uprizorijo v soboto in nedeljo Ganglovega »Sina«. To je druga njihova igra. Diletantni Orla pa pripravljajo Jurčič-Govekarjevo igro »Deseti brate«, ki bo prišla na oder sredi oktobra.

□ Tretji gospodinski tečaj je v polnem teku. Udeležujejo se ga orlovska društva v lepem številu. Sigurno bo tudi ta uspel kot prva dva, posebno ker so sedaj na razpolago poljski pridelki.

□ Občni zbor »Orla« se vrši 25. septembra zvečer v društveni sobi Slomškovega doma.

Gospodarstvo

Iskanje naročil po trgovskih potnikih

Glede iskanja naročil po trgovskih potnikih vlada med našim trgovstvom še vedno velika nejasnost, ki vodi mnogokrat do raznih pritožb ter ovadb in nesporazumov.

Zveza trgovskih gremijev za Slovenijo v Ljubljani smatra radi tega za potrebno ponovno pojasniti, kako in kdaj sme nabirati trgovski potnik naročila pri zasebnikih.

I. Iskanje naročil pri trgovcih, obrtnikih in pri osebah, ki uporabljajo ponujeno blago v svojem obratu. Trgovci, odnosno njih pooblaščenici (trgovski potniki) smejo iskati naročila v splošnem samo pri trgovcih, obrtnikih, tovarnarjih in sploh pri takih osebah, ki uporabljajo ponujeno blago v svojih obratih in to v občini svojega stajališča, kakor tudi izven občine stajališča. Nositi pa smejo s seboj vedno le samo vzorce.

II. Iskanje naročil pri zasebnikih v občini stajališča. Trgovcem in trgovskim potnikom je iskanje naročil na kolonijalno, špecerijsko in materialno blago tako v občini stajališča, kakor tudi izven občine stajališča brezpogojno prepovedano. Za vse drugo blago, torej izven kolonijalno, špecerijsko in materialno blago, smejo nabirati trgovci in trgovski potniki naročila v kraju stajališča trgovine, vendar pa smejo nositi pri obisku strank s seboj le vzorce.

III. Iskanje naročil pri zasebnikih izven stajališča. Iskanje naročil pri zasebnikih izven stajališča trgovine, na vse blago (razen kolonijalnega, špecerijskega in materialnega blaga), je dovoljeno pri zasebnikih le na izrecen, pismen in na določeno blago glaseč se poziv, ki ga je poslal zasebnik trgovcu. Ni torej dovoljeno, da trgovski potniki obiskujejo zasebnike, ne da bi dobili trgovca od zasebnika pismen poziv, naj ga njegov potnik obišče. Brez povabila od strani privatne stranke smejo zasebniki obiskovati le potniki s: stroji, motorji in njih deli; stavbnim materialom, umetnim kamenjem vseh vrst; ploščami iz probkovega; strojno lepkeno in umetnim materialom za tlakovanje cest; tehničnimi predmeti za kurilne, razsvetljevalne in vodovodne naprave; lesenimi ruhoji in žaluzijami; živalskimi in pisalnimi stroji, blekili, motornimi vozili, štampiljami, luksuznim perilom (perilom za lino), ki je narejeno iz lina in finih tkanin, v veliki meri ozaljšano z olepsevalnimi živi, olepsevalnimi trakovi, robovi, vezninami, čipkami in podobnim. Brez povabila ne sme torej obiskovati privatnih strank potnik z navadnim belim perilom, ovratniki, manšetami itd.

IV. Iskanje naročil na zlatino, juvele itd. Izdelovalci ur, zlatih in srebrnih predmetov, veletrgovci s temi predmeti in trgovci z juveli in dragulji in njih potniki smejo tudi izven stajališča nositi s seboj ne samo vzorce, marveč tudi blago, vendar pa le, če je stajališče v naši državi. Prodajati smejo tako blago samo upravičenim preprodajalcem, ne pa tudi zasebnikom.

V. Iskanje naročil po samostojnih trgovskih potnikih. Samostojni trgovski potniki ne smejo sklepiti agenturnih poslov s privatnimi strankami tudi ne na podlagi izrecnega pismenega poziva.

VI. Iskanje naročil po inozemskih potnikih. Inozemskim trgovcem in potnikom je ponujanje blaga pri privatnih strankah sploh prepovedano in sicer z vsakim, kakršnimkoli blegom.

VII. Legitimacija. Vsak trgovski potnik mora imeti legitimacijo, izdano od Zbornice za TOI v Ljubljani, ki jo izda slednja na podlagi čl. 11 narredbe ministra trgovine in industrije z dne 27. junija 1928, št. 14.402/III. Ker se čujejo pogoste pritožbe zlasti od podeželskega trgovstva, da tudi potniki obiskujejo privatnike, podaja Zveza iz sledečih navodila: Če trgovci zasadi potnika, ki v njegovem kraju obiskuje privatne stranke, naj ga legitimira in če potnik ne more dokazati, da je obiskal stranko po naročilu stranke same, naj ga takoj naznanjati oblasti, obenem pa sporoči Zvezi trgovskih gremijev in pristojnemu gremiju njegovo ime in trdijo za katero potuje ter natančne podatke, kdaj je potnik nudil blago pri privatnih strankah ter imena in naslove dočelnih strank. Zbornica za TOI bo na ponovne pritožbe, podkrepjene z dokazi, gotovo odvzela takemu potniku, ki krši zakonite določbe, legitimacijo.

*

Zakup veleprodaje tob. izdelkov, cigar, papirja in vžigalic. Monopolska uprava oddaja v zakup veleprodajo tobaka za 1929, 1931 in 1932. Prodajni teritoriji so v ljubljanski oblasti sledeči: Brežice: letna poraba ca. 5.1 milij. Din (skladniška mora biti v Brežicah); Višnja gora 2.2, Vrhnika 2.2, Vel. Lašče 1.7, Zagorje 5.4, Kamnik 4.5, Krško 3.8 (Krško in Kostanjevica), Kranj 8.1 (skladniška mora biti v Trzinu in Kranju), Kočevje 4.1 (Kočevje, Banjaloka in Nova vas), Logatec 1.9, Litija 2.6, Laško 3.6, Lukovica 1.5 (Lukovica in Moravče), Novo mesto 9.2 (Novo mesto, Črnomelj in Metlika), Radeče 1.7, Radovljica in Jesenice), Ribnica 2.9 (in Travniki), Sevnica 1.7, Trebnje (Zužemberk in Mokronog) 4.6, Cerknica (Lož in Nova vas) 3.5, Skofja Loka (Zelenik in Gorenja vas) 5; v mariborski oblasti pa: Dol. Lendava 3.1, Kojance 3.3, Marenberg 2.9, M. Sobota 4.6, G. Lendava 1.3, Maribor (Sv. Lenart) 20, Prevalje 3.9, Plaj (Ormož) 10.4, Rog. Slatina 2.9, Sl. Gradec 2.8, Celje 15.6, Mozirje 2.6, Šoštanj 3.4, Šmarje 2.1 in Čukovec (O. Kraljevec) 9.9

Srbsko združništvo v Vojvodini. Kakor znano so se svojaesno srbske Zveze in gosvovine in Srema ločile od belgrajske Zveze in so obnovile nekdanjo zagrebško zvezo srbskih kmet. združen s sedežem v Novem Sadu. Pristopilo je koj 44 združen, kasneje še 175 in 12 združen se je nanovo ustanovilo. Sedaj ima Zveza 231 članic. Največjo pažnjo pa posveča ustanovitvi mlekarških združen. Revidirala je lani zveza 183 združen. Dne 30. junija t. l. je imela Zveza 1 milij. Din vlog na knjižice ter 2.9 milij. na tek. račun, krediti članicam pa so znašali 8.4 milij. Din. Blagovni oddelk je lani kupil za 3 milij. Din umetnih gnojil, 0.3 milij. poljskega orodja, 0.9 milij. krompirja itd.

Brežice ob Savi

Sadna razstava v Brežicah. V nedeljo, dne 15. septembra t. l. je bila otvorena sadna razstava v meščanski šoli v Brežicah, ki bo trajala do nedelje 22. septembra t. l. Obisk je bil v nedeljo zelo dober, delavne dni pa dober. Tudi sadja se je že precej prodalo. Razstavljalci pa imajo naprodaj še več vagonov lepega namiznega sadja. Zato se vabijo trgovci s sadjem, da si ogledajo razstavo in krijejo svoje potrebe direktno od producenta. — Podružnica sadijskega in vrtnarskega društva v Brežicah.

Borza

19. septembra 1929.

DENAR

V današnjem deviznem prometu so ostali tečaji v glavnem neizpremenjeni. Promet je bil srednji, največ pa v devizi Berlin (0.6 milj. Din). Privatno blago je bilo zaključeno v devizah Dunaj in Trst, dočim je v devizah Berlin, London in Curih intervenirala Narodna banka.

Ljubljana. — (V oklepajih zaključni tečaj). Amsterdam 2280 bl., Berlin 1852.50—1855.50 (1354), Bruselj 790.14 bl., Budimpešta 992.22 bl., Curih 1094.40—1097.40 (1095.90), Dunaj 798.83—801.83 (800.38), London 275.26—276.06 (275.66), Newyork 56.765 bl., Pariz 222.55 bl., Praga 168.53 bl., Trst 296.40—298.40 (297.40).

Zagreb, Amsterdam 2277—2283, Berlin 1852.50 do 1855.50, Budimpešta 990.72—993.72, Curih 1094.40—1097.40, Dunaj 798.83—801.83, Newyork 56.6625—56.8625, London 275.26—276.06, Pariz 221.55—223.55, Praga 168.03—168.83, Trst 296.45 do 298.45.

Belgrad. — Amsterdam 2279—2283, Berlin 1852.50—1855.50, Budimpešta 990.72—993.72, Dunaj 798.83—801.83, London 275.20—276, Newyork 56.565—56.865, Pariz 221.55—223.55, Praga 167.93 do 168.13, Trst 296.45—298.45.

Curih, Belgrad 9.1275, Berlin 123.615, Budimpešta 90.525, Bukarest 3.08, Dunaj 73.05, London 25.15, Madrid 76.525, Newyork 518.95, Praga 15.36, Pariz 20.8025, Sofija 3.76, Trst 27.14, Varšava 58.20.

Dinar notira: na Dunaju (deviza) 12.50125, (valuta) 12.47, v Londonu, Newyorku in v Pragi neizpremenjeno.

VREDNOSTNI PAPIRI

Ljubljana. Celjska posojilnica 158 den., Ljubljanska kreditna 123 den., Praštediona 860 den., Kreditni zavod 170 den., Vevče 130 den., Stavbnj 50 den., Sešir 105 den., Ruše 250—260.

Zagreb. Drž. pap.: vojna škoda ar. 405—406, kasa 405—405.50, termini: 9. 405—406, 12. 414.50 do 416.50, 7 odst. inv. pos. 85—86 (85.25), agrari 52—53.50, Bančni pap.: Hipo 202—203 (202), Poljo 15.75—16, Hrv. 50, Kred. 93 den., Jugo 81—83 (81), Lj. Kr. 123 den., Medjun. 56, Nar. 8150—8300, Prašted. 860—870 (860), Srpska 155, Zem. 130 do 135, Obrtna 38—49, Etno 164, Ravna gora 75, Kat. 32—34 (32), Ind. pap.: Guttman 185—195, Slavonia 120—150, Slaveks 96—100, Danica 127 blago, Drava 430 den., Sečerača 433—440, Osj. ljev. 210 do 220, Brod. vag. 130—140, Union 155—165 (155), Isis 16 den., Ragusea 405—430, Trbovlje 475 do 482, Vevče 132 den., Nar. šum. 40—42, Piv. Saraj. 205 bl., Narod. mljn. 20 den., Oceania 200 den., Jadr. plovd. 560.

Belgrad. Narodna banka 8150, 7 odst. invest. pos. 85, vojna škoda 404.50.

Dunaj. Don. sav. jadr. 84.25, Wiener Bankverein 21.80, Bodencredit 99.60, Creditanstalt 52.50, Escomptes. 21.70, Zivno 111.25, Union 24.50, Ausiger Chemische 261, Slavonia 13.80, Slavex 12, Mundus 179, Alpine 40.05, Trboveljska 59.50, Kr. ind. 36, Leykam 6.35, Rima Murany 111.95.

Zito

Položaj za pšenico je radi prijaznejših notacij na budimpeštanski borzi nekoliko prijetnejši, vendar je promet zopet popustil in živahnost trgovanja se je pogoja. Cene so ostale povsem neizpremenjene za vse proizvode, tudi za pšenične mlevske izdelke, niti srednje dobre bačke znamke notira 305—307.50.

V Ljubljani so notacije neizpremenjene.

Na ljubljanski borzi je bil zaključen 1 vagon pšenice. Tendencja mlačna.

Novi Sad. Pšenica bč. 192.50—195, l.n. 190 do 192. Oves bč. in sr. 155.50—155, Koruza b.n. bč. in sr. 155—160, Ječmen bč. in sr. 125—127.50, Moka 60 in 0 g 290—300, št. 2 270—280, št. 5 245 do 255, št. 6 220—230, št. 7 180—190, št. 8 120—130, Fiziol 450—460, Otrrobi 105—110. Tendencja neizpremenjena. Promet: 25 vagonov pšenice, 1 ovs, 2 koruze, 5 ječmena, 6 moke in 12 otrobov. Skupaj 51 vagonov.

Budimpešta. Tendencja omahujoča. Pšenica: okt. 22.06—22.05, zadj. 22.05—22.06, marec 24.65 do 24.55, zadj. 24.56—24.57, maj 25.47—25.24, zadj. 25.24—25.26, Rž: okt. 16.96—17.10, zadj. 17.10—17.12, marec 19.30—19.35, zadj. 19.35 do 19.36, Koruza: maj 18.04—18.20, zadj. 18.10 do 18.15.

Živina

Letos imamo pričakovati prav dobro letino koruze, pa seveda tudi nizkih cen tega blaga: koruza je padla že pod 160 Din pri producentu. Tudi otrobi so slabi v ceni. Zaradi teh izgledov je tudi cena prašičem začela popuščati, nasprotno pa so cene goveje živine čvrste. Tudi cene masti so popustile z nadaljnjo slabo tendenco.

V Milanu je bilo ta teden prodanih 191 zaklanih jugoslovanskih telet po 7.50 do 8 lir za kg mrtve teže.

V Zagrebu so cene govedj za srednje in boljše kakovosti čvrstejšje, za slabše vrste pa slabše za 50 par pri kg.

Hmelj

Nürnberg. 19. sept. (Tel. »Slov.«) Danes je bilo pripeljanih 150 bal po železnici in 50 s kmetov. Prodanih je bilo 150 bal. Kupčevalo se je v glavnem za gorski hmelj, in sicer za slabšo kakovost po 25 do 35 mark, za srednjo po 35—40, za srednji Hallertauer 50—70, razen tega pa je bila prodana tudi večja partija tetnanskega hmelja po 70—85 mark. S tranzitnim hmeljem se danes ni trgovalo. Zaključno razpoloženje je bilo mirno.

Praga. 19. sept. (Telef. »Slov.«) Na žatskem trgu so se danes nadaljevali večji nakupi za domači in inozemski račun. Razpoloženje za prvo vrstno blago je bilo utrjeno. Po kakovosti blaga se je plačevalo na žatskem trgu za hmelj letnika 1929 od 350 do 650 Kč za 50 kg brez prometnega davka.

*

Za duha in srce

France Vodnik:

Recitacijski večer

Ludvika Mrzela

V torek zvečer je v vertibulu Delavske Zbornice na Miklošičevi cesti bral Ludvik Mrzel sledeče svoje črtice in lirске ekspresije: Pismo, V kavarni, Plašč, Dvojka, Gospa, Delektivska zgodba, Soba, Ljubez in Vrnitev. Dosedaj jih je — Frigid — objavil raztreseno, nekatere izmed njih so tudi nove, zato je v redu, da je enkrat odgnil pred nami svojo podobo v bolj strnjeno enotnost. Bil je za to že skrajni čas — nanj in za nas; bil je tudi pravi čas, zakaj prinesel nam je tolažbo in upanje prav v uri, ko se nam dvom in srd zlivata v obsodbo novejših slovenske generacije radi plahosti in ubitosti njene ljubezni in njenega napora, radi šarlatanov in cinčnih pamfletistov med njimi radi službe neslovenskemu političnemu materializmu, radi vse oskrnjene in zaničevane naše slovenske lepote. — In sredi tega našega ponižanega življenja, sredi te naše razjokane mladosti, je naenkrat zažarel med nami tih in lep večer, skromen in bogat, tolažbe in upanja poln. Tam je bil romar, slovenski poet, s plamenom v očeh, z zvezdo na srcu. Resničen človek, resničen Slovenec, resničen glasnik mladosti. Učenec Cankarjevega duha, razžarjen od etične zavesti in idealizma, ranjen od samoče trpljenja in krivice. Vse to vsakdanje, zunanje življenje je šlo mimo nas bežno, komaj opazno, kakor v življenju nekega človeka, ki ne živi samo z očmi in telesom, marveč z mislijo in srcem. Kakor zabrisane konture črne ječe so bile te podobe zunanje sveta — v njih pa sta bila ujeta srce in misel, ihtea bolečina in vrtajoč napor za odrešenje in posvečenje. On je bil to, poet, a vendarle brat vsakemu izmed nas, bila je to v še plahi besedi odgrnjena duhovna podoba človeka, ki je v trpljenju, ljubezni in dobroti in sam. In tako smo spet enkrat zaživel v zavesti, da samo močno poudarjena individualna človečnost more biti občestvena prispevka kolektivnosti. To je verovanje vsega mladega roda, ki živi resnično novo in resnično slovensko življenje.

Dom in Svet, št. 7

Roči moramo, da je prinesel »Dom in svet« v svoji najnovejši številki, po letnih političnih, najprej nekaj presenetljivo sveže, pristno »lirične« hriške Antona Vodnika, ki se izraža s toliko zrelostjo in zvočnostjo, in s toliko tiho intimnostjo, kakor doslej še ne. Pesniški talent svoje vrste se nam pa razodeva v Božu Vodniku, čigar ciklično pesnitev krajšega obsega »Trst, ki poje« ne moremo označiti kot čisto lirčno, ker so njegovi verzni vsebinsko konkretni, kot se liriku spodobi, vendar veje iz njih občutja in prav lastnega doživljanja prav tako jako, kakor bolečina razuma. Oblika je snovi odgovarjajoča, vsa vsebina je pa tople pozornosti vredna, ker se nam odkriva v nji, ponavljam, resničen pesniški talent, čigar razvoj nam je pazno spremljati — Bog daj, da v razočaranje ne. Janez Jalen je objavil drobno dramatično študijo v enem dejanju: »Nevesta«. Izgleda, da se nam razvija Jalen v pravico kondenzacije, vendar ga lirski moment, rekli bi preživeta »štimungac«, ovira pri dejanju, v katerem se naj dramatične sposobnosti edino kondenzirajo. — Iz »Usihlega vrelca«, ki se v tem zvezku še nadaljuje, spoznavamo zopet nov obraz — tako raznoliškega in obsejnega Ivana Preglja. — Velikega pomena je pa vsakakor Stanko Vurnikova študija o Kogojevi operi »Crne maske«, ki tvori enega najmočnejših sestavkov prosvetnega dela priučnega zvezka. Rajko Ložar posveča članek obema najvažnejšima osebam novejšega nemškega slikarstva, Liebermannu in Corinthu; reprodukcije njih del tvorijo ilustrativni material te številke »Doma in Sveta«. Poleg Viliama Riesa razprave o mladem slovaškem slovstvu vsebuje zvezek mnogo zanimivih ocen in opomb. — »Dom in svet«, ki je skrbno urejen in postaja vedno lepši in zanimivejši — obeta se nam, kakor slišimo, še večja izpopolnitev in še skrbnejša izdajna lista — zasluži vso pozornost slehernega slovenskega inteligenta. Revijo tople priporočamo vsem, ki hočejo uživati poleg prevladno izbranih plodov najboljših sodobnih domačih avtorjev tudi razgled po svetu ter hočejo biti dobro poučeni o važnih pojavih in umetnosti in znanstvu našega časa. s. š.

Pojška lepa knjiga

Velika skrb za knjigo se pri Poljakih ne omejuje le na čim večjo popularizacijo, marveč si tudi vprašanj tiska in zunanje knjižne opreme prizadeva za umetniško višino. Danes je v tem oziru že mogoče zabeležiti znamenite uspehe, v prvi vrsti pa je vsakogar treba omeniti umetniške izdaje raznih del iz področja literarne in likovne umetnosti, ki jih izdajata dve založbi v Varšavi: namreč Gebethner i Wolff ter J. Mortkowicz. Med publikacijami prve založbe je treba omeniti predvsem »Kmece« VI. St. Reymonta v razkošni opremi (cena 1300 Din) velikega formata z 20 barvnimi ilustracijami Apolonija Kendzierskega in s 75 grafičnimi okraski. Z. Kamińska, izdelanimi v stilu ljudske umetnosti in skušajočimi s barvno simboliko letnih časov (temnorjava, modrosiva, zelena, zlato-rumen) odgovarjati zunanji kompoziciji (jesen, zima, pomlad, poletje) tega znamenitega romana, čigar prevod je začela sedaj prinašati »Slovenska Matica«. Pravičako so dela velikega okusa v isti založbi izhajajoče »Umetniške monografije«, ki jim je urednik Mieczysław Treter. Do sedaj jih je izšlo že 20 zvezkov, ki pa jih ni mogoče posamezno omenjati. A med publikacijami J. Mortkowicza zavzema prvo mesto »Prah in pepel«, znameniti zgodovinski roman Stefana Zerowskega. Barvne akvarele je izvršil Michal Borucki, ostale risbe in okraske Edmund Bartolomejczyk. Omeniti bi bilo treba še razne druge publikacije kot n. pr. »Poljska dekoracijska umetnost«, »Poljska umetnost«, »Poljsko slikarstvo« in druge, a naj zadostuje ta pregled in ugotovitev, da vsa ta dela predstavljajo z bibliofilskega stališča resnične dragocenosti in da so potencialno v čast poljskemu tisku. Fr. V.

Izvirna oblika

Bratov Karamazovih

Monumentalni izdaji zbranih del F. M. Dostojevskega, založbe Piper & Co., München, sledi kot dodatke izdaja zapuščine velikega pisatelja. V najnovejšem zvezku zapuščine najdemo načrte in fragmente »Bratov Karamazovih«. Prav za prav tu ni podana izvirna oblika te mojstrovine kakor n. pr. v Goetjevem »Urfaustu«, temveč le neurejena snov, iz katere je po mukopolnih notranjih bojih v dolgoletnem delu nastal poslednji roman F. M. Dostojevskega. Prvi zapiski segajo skoro dve desetletji nazaj, tri leta pa je trajalo pravo oblikovanje dela. Pri čitanju teh zapiskov, odlomljenih stavkov, posameznih iztočnic, opazimo neprestano iskanje izraza in neutrudno fiksanje duševnih stanj, tako, da nas prevzame manj navdu-

šenje kot moreča peza tega dela. Vsi stavki so vrženi kakor v mrzlici na papir, kakor da je pisatelj neprestano preganjal strah. Zato čitatelja ne preseneča avtorjeva lastna izpoved, kako se boji, da bi ga inspiracija ne zapustila. — S tem razmetanim kupom najintimnejših pisateljevih zapiskov o svojem delu in za svoje delo, je še enkrat potrjeno, da ni mogel Dostojevski ustvarjati razen če je bil v tranci podobnem razpoloženju, da se je naravnost na vsi moč prisilil v omano, da bi mogel ustvarjati. Še enkrat je iz tega razvidno, da božanstvo, strasti igranja, trpljenje in strastvenost niso bili le slučajni faktorji njegovega življenja, temveč da je iskati tu globljih notranjih zvez. Dostojevski je v svojih pismljivih pogostoma poudarjal, da izhajajo njegove povesti iz resničnosti in da njegove osebe niso plod domišljije; tudi v tej knjigi izpričujejo nekatera mesta, da se je Dostojevski boril s svojimi časi, da je hotel vplivati nanj in zopet postaja očiten neenavdan paradoks o reakcionarju, ki je bil prav za prav revolucionar.

Hlapec Jernej Ivana Cankarja je, kakor napovedano, zdaj v nemškem prevodu izšel pod naslovom »Der Knecht Jernej« v Niethammerverlagu, Dunaj-Leipzig. V tem zvezku je prevajalca G. Jirku združila za osebitost Cankarjevega ustvarjanja najbolj značilne stvari. Drugi zvezek prevodov iz Cankarja izide še pred koncem leta. Tako bo zdaj tudi nemški narod imel priliko spoznati Cankarjev genij.

»Mlada Zeta« je naslovi svoj list skupina mladih črnogorskih pisateljev. Urednik je Vasilije Leković, sodrušniki Janko Donović, Vladimir Milčič, Sait Orahovac, Radoje Mirković, Dragiša Baričić, Labud Vušović, Mihailo Jovičević, Dragoljub Majić in drugi. Revija izhaja v Podgorici.

Izšla je dobra P. S. Kabanova »Zgodovina zapadnoevropske književnosti« v srbskem prevodu (prevedel Drag. Marković). Avtor je Rus in je prej pisal o starogrški literaturi in zgodovino ruske književnosti. Obsega srednji vek, preporod, psevdoklasicizem, racionalizem, prosvetljeno dobo, literarno Nemčijo 18. stoletja, romantiko in svetoboljstvo. Dober uvod je napisal knjigi poznani literarni zgodovinar Branišlav Miljković.

Panamerikanski institut za zemljepisje in zgodovino. Na 6. panamerikanskem kongresu januarja l. 1928. v Habani je stavila mehiška vlada predlog za ustanovitev panamerikanskega instituta za zemljepisje in zgodovino, in sicer po načrtu, ki ga je bil izdelal voditelj geografskega in klimatološkega urada v Mehiki, Pedro C. Sanchez. V najkrajšem času se bo vršilo v Mehiki pod predsedstvom istega ustanovno zborovanje instituta. Mehikanska vlada stavi institutu posebno poslopolje na razpolago.

Sport

Teniška prvaka Slovenije Leyrer in Hitzl v boju za avstrijsko prvenstvo v tenisu.

Na povabilo graškega »Atletik Sportkluba« gostujeta v soboto in nedeljo oba znana mariborska teniška prvaka Leyrer in Hitzl v teniskem moštvu GAK-a v boju proti dunajskemu »Touring Club-u«. Laskavo povabilo pomeni vsakakor priznanje odlične kvalitete obeh igrarcev.

Balkanska Olimpijada v Atenah.

Po mnogih težavah je končno naša lahko-atletška reprezentanca odpotovala v Atene, kjer se udeležijo balkanskih iger. Kakor smo že omenili, sta naša vlada in grška lahko-atletška zveza omogočila z znatnimi podporami JLAS, da je odposlal dovolj močno reprezentanco. In sicer so odpotovali sledeči atleti: iz Zagreba: Helebrandt, Rittig, Schreiber, Messner, dr. Narančič, Buratović, Predanič, Pransperger, Madjarevič in Koren. Iz Ljubljane so odšli Režek, Stepišnik, Sporn, Korbe in Skok. Iz Beograda pa Plavišić, Novaković, Stefanović in Telesko. Atleti Ferko, Brezaki, Manojlovič, Spohić in Pavšić niso mogli odpotovati iz raznih razlogov. Pomanjkanje teh se bo precej poznalo. Tekmuje se v naslednjih disciplinah: Tek na 100 m, 200 m, 400 m, 800 m, 1000 m, 5000 m, 10.000 metrov in maratonski tek. Tek preko zaprek 110 m in 400 m. Stafeta 4x100, 4x200, 4x400 in olimpijska štafeta. Skoki v višino, daljavo, s palico in troskok ter še met kroglice, diska in kopja. Čeprav je naša reprezentanca odšla oslabiljena, vendar lahko upravičeno pričakujemo, da se bodo znali boriti in dosegli pričakovane uspehe.

Mednarodni miting SK Ilirije. Za danes, v pelek, ob 18. uri vabim sledeče gospode, da pridejo zanesljivo v kavarno Evropo na kratek sestanek: major Koprivec, kap. Vizjak, Kos, Smole, Oblak, Mahkovec, Logar, Pevalek, Gnidovec, Miklavčič št. 1, Rotar dr. Lapajne. Važno radi nedeljskega mitinga! — Načelnik lahkoatl. sekcije.

Mednarodni miting SK Ilirije. V nedeljo ob 13.30 priredi SK Ilirija mednarodni lahkoatletski miting. Prireditve bo zelo zanimiva in pestra. Poleg znanih domačih atletov se je udeležiti celotno moštvo celovskega KAC. Imena kakor Haderer, Leban, Russ l. dr. jamčijo za zanimivo borbo. Razun tega pridejo tudi dobro znani atleti Concordije iz Zagreba. Tekmovalni red je sestavljen sledeče: 1. 100 m, predtek; 2. met diska; 3. 100 m finale; 4. met kopja; 5. 1500 m; 6. skok v višino; 7. 400 m; 8. skok v daljavo; 9. met kroglice; 10. 5000 m; 11. štafeta 4x100 m; 12. skok ob palci (raven konkurence).

Nogometna tekma v Ptuj. V nedeljo dne 22. t. m. gostuje mariborska »Svoboda« v Ptuj odigra z SK Ptujem prijateljsko nogometno tekmo. Smučarski klub Ljubljana obvešča s tem vse svoje članstvo, da se vrši dne 28. septembra (četrtak) ob 20 v damski sobi kavarne »Emonec« redni letni občni zbor z običajnim dnevnim redom. Poziva se članstvo, da se tega občnega zbora polnočtevno udeleži. Vse predloge je vložiti pisмено do toka 24. t. m. pri tajniku g. M. Vovku, Dunajska cesta 36. — Člani, ki se hočejo prijaviti k izpitu za savezne sodnike, naj se prijavijo na naslov g. Dorče Rovana, Ljubljana, Trboveljska premogokopna družba. V ta namen se bodo vršili večerni tečaji. Čas in dan se naknadno objavita. — Vsi člani, ki še niso plačali članarine, naj to nemudoma store, ker bi sicer ne imeli pravice glasovanja na občnem zboru.

Službeno iz LHP. TKD Ateni se dovoljuje odigranje prijateljske tekme s Concordio v nedeljo 22. sept. v Zagrebu. — Prihodnja seja u. o. se vrši v soboto 21. sept. v damskem salonu kavarne Emonec. Naprošajo se vsi odborniki, da seji sigurno prisostvujejo. — Tajnik.

Službene objave LNP. Iz seje upravnega odbora dne 10. t. m. — V kazenski odbor je bil izvoljen tudi g. Matjašič (Jadran), kar je v zadnjih službenih oblikih pomotoma izostalo. — Reka, Jadran in Ilirija so izjemoma zadnjič oproste kazni, ker niso postavili dne 25. avgusta k teknam po 3 reditelje ter Reka, ker ni postavil stranskega sodnika. Ponovno se opozarjajo vsi klubi na področju LNP, da se bo v bodoče proti klubom, ki ne bodo postavili zadostno število starejših rediteljev in stranskega sodnika, nastrožje postopalo. — Na znanje se vzame demisijski člani upravnega odbora

g. Hartmana in članov poslovnega odbora g. Rakoveca in Bačarja. Izvolitev novih članov se bo izvršila na prihodnji seji. Dopolj Svobode (Lj.) z dne 27. avg. in dopisa Reke z dne 5. t. m. se zavrnejo, ker niso podpisani od predsednika kluba. — Elan (Novo mesto) se poziva, da takoj odgovori na dopis z dne 16. t. m. — ZSK Hermes se poziva, da predloži račune za poškodovanega igralca Svetica. — Vsi klubi LNP se pozivajo, da sporočijo tekmo 8 dni svoje natančne naslove. — Ponovno naročimo vsem klubom, da naslavlajo vse dopise za LNP na naslov: »Ljubljanska nogometna podzveza«, Ljubljana, Poštni predal II. — Tajnik I.

Službene objave LNP. (Iz seje posl. odbora z dne 18. sept. 1929). — Z ozirom na pomanjkanje igrarjev v Ljubljani je poslovni odbor prisiljen odrediti prvenstveno tekmovalno juniorskih in rezervnih moštev I. razreda ter rezervne tekme II. razreda in to dotle, dokler si LNP ne pridobi kakšnega igrarja. — Radi neprilike, ki jih je imel posl. odbor z upravo igrarjev SK Ilirije in njenega dopisa z dne 17. sept., naj upravni odbor končnovaljavo odloči, ali naj posl. odbor še reflektira v bodoče na igrarje SK Ilirije. Prvenstvene tekme določene za nedeljo dne 22. t. m. se radi gornjega sklepa odigrajo v naslednjem reduciranim redu in sicer na igrarje ASK Primorja; dopolne ob 8.30 Slovan: Krakovo, ob 10.15 Reka: Grafika; popoldne ob 14.30 Jadran: Svoboda in ob 16.15 Ilirija: Hermes. Služba; dopolne službuječi odbornik LNP g. Kralj in SK Slovan in po 3 reditelje vsakega kluba. — Nastop pol ure pred pričetkom prve tekme. Uprav. odboru v disciplinarno postopanje se predstavi SK Reka, ker ni oddal predpisnega seznama moštva in SK Krakovo, ker ni postavil stranskega sodnika (oba pri tekmah dne 15. t. m.). — Kaz. odb. se predstavi radi nesportnega obnašanja pri tekmah dne 15. t. m. igr. Strnad Franc (Natakar) — tekma Slavija: Natakar — in igr. Petan Ernest (Maribor) — tekma Svoboda (Mb): Maribor. — (Nadaljnji sklepi slede.) — Tajnik II.

KAZEN ZA FERENCZVAROSA.

Po dolgem posvetovanju so prišli v ogrski nogometni zvezi v vprašanju Ferenczvarosa do sledečega zaključka: Zaradi znanih pregreškov (igranje brez dovoljenja in proti pravenosti) v Južni Ameriki se ne sme Fer. skoz dva meseca udeležiti nobene mednarodne tekme; vstevši že desetletno obstoječo suspenzijo velja ta prepoved do 25. oktobra. Vrhovna plača klub denarno kazni 500 pengő. Vodja na polovanju, Aleksander Brody, je suspendiran za šest mesecev in ne sme vršiti v tem času nobene uradne funkcije.

Kot olajšujoče dejstvo se navaja dobra volja klubovega vodstva v Budimpešti, ki se je trudil za uvaževanje zveznih ukrepov, dalje, da od 6. avgusta dalje do dneva faktičnega odpotovanja ni bila za odpotovanje iz Brazije nobena ladja več na razpolago ter da je prepoved boja za igro, vršeno se 18. avgusta, dospela do mošva šele tedaj, ko je bilo to moštvo že na poti do kraja igre. Pravijo, da se bo Fer. proti naloženju mu kazni prižil.

Turistika

Staničeva koč pod vrhom Triglava je oskrbovana še do 23. t. m. Kdor more, naj ne zamudi v lepi jeseni napraviti turo na Rjavino ali Triglav. Oba vrhova sta oddaljena 2 uri od koč. Iz Mojstrane je preko kola 6 ur, preko Vrat in Praga pa 7 ur hoda do Staničeve koč.

Triglavlski dom na Kredarici ostane do nadaljnjega odprt in oskrbovan.

Koča pri Triglavskih jezerih ostane do nedelje 22. t. m. v polnem obsegu oskrbovana, odprta bo do konca t. m.

Radio

JUBILEJ DUNAJSKE RADIO POSTAJE.

Dne 1. oktobra proslavi dunajska radio-postaja peto obletnico svojega obstoja. Kakor je tudi našim radio-naročnikom znano, je prštevati programe dunajske radio-postaje med najlepše in najboljše, kar jih čujemo iz inozemstva. Dunajska radio-postaja je določila za jubilejni dan izbran program, v čigar umetniškem delu bodo nastopili prvi dunajski umetniki. Zanimivo obeta biti tudi slavnostno predavanje o pomenu radiofonije v znanstvenem življenju.

SVETOVNI RADIO KONGRES.

Amerika se bavi sedaj z načrtom, da bi sklical 1.1930 kongres vseh radio oddajnih postaj. Dnevni red in kraj kongresa še nista določena. V načrtu je dalje, da bi se del govornov na kongresu oddajal po radiu po vsem svetu.

KAJ JE RADIO?

Narednik razlaga vojakom telefon in radio: »Telefon je... predstavljajte si velikega psa, ki ima gobec v Ljubljani, rep pa v Mariboru. Če mu stopiš v Mariboru na rep, zalaja v Ljubljani — tako je tudi pri telefonu.

Z radijem pa je stvar ravno taka. Samo... da tukaj ni psa.«

Programi Radio-Ljubljana:

Petek, 20. septembra: 12.30 Reproducira glasba. — 13.00 Casovna napoved, borza, reproducira glasba. — 13.30 Iz današnjih dnevnikov. — 17.00 Koncert Radio-orkestra: Petras: Banket, korračica, Lanner, Peštanjci; Flotow: Aleksander Stradella, Dvorak: Dve pesmi: I. Kdýž mne stara matka; 2. Kež duh muj sam, Bayer: Vila lufk. — 19.30 Gospodinjina ura, gđ. C. Krekova. — 20.00 Reproducira glasba. — 20.30 Španski večer, simultani srednjeevropski prenos. — 22 Casovna napoved in poročila.

Drugi programi:

Petek, 20. septembra.

Belgrad: 12.45 Plošče. 13.30 Dnevne vesti. 18 Prenos iz »Moskve«. 20.30 Koncert komorne glasbe. 21.30 Dnevne vesti. 21.45 Radio koncert s sodelovanjem ge. Rebene-Liberts. — Zagreb: 11.30 Plošče. 17.30 Prenos godbe iz kavarne. 20.30 Lahka večerna glasba. — Varšava: 16.30 Gramofonske plošče. 18 Popoldanski koncert. 20.30 Simfonični koncert. — Budapest: 9.15 Koncert Radio kvarteta. 12.05 Koncert salonskega orkestra. 17.50 Koncert orkestra Tibor Kalmán. 20.20 Koncert. — Dunaj: 16 Popoldanski koncert. 18 Komorna glasba. 19.15 Plošče (Ljubez in trompete). 20.05 Koncertni večer. 22 Večerni koncert. — Milan: 12.30 Radio koncert. 16.30 Mladinska ura. 17 Radio koncert. 20.30 Simfonični koncert. 22.55 Poročila in glasba. — Brno: 12.20 Orkestralni koncert. 16.30 Komorna glasba. 20 Slavnost ob stoletnici sv. Vavla. Langenberg: 12.10 Plošče. 13.05 Koncert. 17.35 Godba na pihala. 20 Pestr večer. — Rim: 17.30 Popoldanski koncert. 21 Večer italijanske glasbe. — Berlin: 14 Plošče za otroke. 16.30 Koncert. 17.30 Zabavna glasba. 21 Rosinijev Tell. — Katowice: 16.20 Koncert. 18 Ljudski koncert. 20 Pesmi poje A. Kičman. 20.30 Simfonični koncert. — Toulouse: 18 Koncert radio-kluba. 19 Koncert: soli, tango, popevke, harmonika. 21 Velik koncert. — Stuttgart: 16.15 Koncert radio orkestra (ples). 18 Koncert radio-reklame. 20 Sodobna glasba. 21 »Nevesti Ekehart« — Sturmova trodejanika. 22.30 Pejce. — Praga: 12.20 Koncert iz Brna. 16.30 Komorna glasba. 19.05 Koncert. 20 Koncert na predvečer sv. Vavla. 22.25 Vojška godba. — Torino: 17 Koncert kvarteta. 19.15 Koncert kvinteta. 20.30 Prenos simfoničnega koncerta iz Milana. 22.55 Jazz. M. Ostrava: 12.20 Orkestralni koncert. 19 Novice. 19.25 Gramofon. 20 Praznik sv. Vavla. 22.25 Vojška godba iz Brna.

Ljubljansko gledališče

Abonma na obroke. Sprejema se v pisarni dramskega gledališča. Mesečni obroki znašajo (za okroglo štiri predstave na mesec) od 23 do 130 dinarjev za sedeže, za lože od 225 do 400 Din. Za tretjo in četrto premijero v ljubljanski dramati določeni Ibsenova družinska drama »Strahovi« in pa Strindbergova pravljica igra »Nevesta in krona«. Prvo delo prihaja letos po desetih letih spet na naš oder in sicer v popolnoma novi režiji in novi sedehi. Režijo ima gospe Marija Vera, ki igra obenem glavno vlogo gospe Helene Alvingove. Njenega sina Osvalda igra g. Ciril Debevec, pastorka Mandersa g. Levar, Engetranda g. Kralj in Regino gospe Mira Danilova. S Strindbergovo »Nevesto« pa hoče gledališka uprava prikazati švedskega giganta, ki je lani praznoval 80letnico svojega rojstva, v novi, našemu občinstvu doslej še neznani luči. Mogočno delo je zajeto iz švedske nature in švedskega ljudstva ter je po svoji pretresljivosti vsebinski kakor tudi po izredni tehnični obliki nadvse zanimivo. Režira g. Ciril Debevec, v glavnih vlogah pa nastopijo gospe Saričeva, Marija Vera, Mira Danilova, Rakarjeva in g. Kralj. Premijera je izven abonmana 28. septembra.

Ljudski oder v Ljubljani

V nedeljo 22. septembra ob pol 8 zvečer uprizori Ljudski oder v Ljubljani znano Gerhart Hauptmannovo dramsko bajko »Potopljeni zvon«, ki je na zadnjem gostovanju Ljudskega odra v Celju in Mariboru dosegel zelo lepe uspehe. Z ozirom na veliko zanimanje opozarjamo, da si občinstvo že v predprodaji preskrbi vstopnice.

Prireditve in društvene vesti

Umetnostno-zgodovinsko društvo v Ljubljani sporoča interesentom za izlet v Prekmurje, da se ta izlet radi težkoč z najetjem avtomobilov v Mariboru (razpoložljiva vozila so trenutno v reparaturi) tudi v nedeljo 22. t. m. ne more vršiti. Izlet v Prekmurje se torej prelazi za nedoločeno čas. Namesto tega pa priredi društvo v nedeljo 22. t. m. izlet v Šmarje pri Jelsah (župna cerkev, Kalvarija, cerkev sv. Roka, ena najlepših na Slovenskem, bogate skulpture in freske, cerkev svete Barbare, po možnosti tudi grad Jelse). Odhod s poštanim vlakom v nedeljo ob petih z glavnega kolodvara v Ljubljani. Povratek zvečer. Vodi dr. F. Stele. Maša v cerkvi sv. Roka.

J. K. A. D. »Danica« v Zagrebu javlja svojim članom, da se vrše vpisovanja na zagrebškem vseučilišču po dosedanjih določbah od 25. septembra do 1. oktobra t. l. ter vabi istočasno abituriente somišljenike v svojo sredo, kjer dobe informacije v zadevi študija, vpisovanja, stanovanj itd. J. K. A. D. »Danica« ima svoje prostore v Palmotičevi ulici 31. — Odbor.

Ugledna zagrebška tvrdka živilske branže isče fiksnega

potnika - zastopnika

za Slovenijo s sedežem v Ljubljani. Prosilci morajo obvladati slovenski, nemški in hrvaški jezik pisмено in ustmeno. Potrebna kavecija 5000 do 10.000 Din. Prednost imajo mlajše moči. Predstaviti se v soboto 21. t. m. od 9% do 12% z izpričevali v Hotelu Union v Ljubljani. Eventuelne pismene ponudbe s sliko in referencami na administracijo lista pod št. 10.416.

V neizmerni žalosti naznanjamo, da je nenadoma in nepričakovano Gospod poklical k sebi v večno življenje svojo zvesto in vdano služabnico, našo nenadomestljivo, drago mamo

Marijo Merčun

trgovko

V zadnji tibi dom k Sv. Križu jo spremimo v soboto, dne 21. t. m. ob pol 3 popoldne iz hiše žalosti Dunajska cesta 17.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v župni cerkvi sv. Jakoba in v cerkvi Marije Pomočnice na Rakovniku.

Nepozabna, zlata mamica, zbogom — in na svidenje v nebesih.

V Ljubljani, dne 19. septembra 1929.

HELA in ALFONZ MERČUN, otroka. — MINKA, sinaha. — MAJDA, vnukinja.

OTVORITELJ KAVARNE!

Dovoljujem si naznaniti cenj. občinstvu in cenj. stalnim gostom, da bom otvoril popolnoma prenovljeno kavarno „CENTRAL“ v Mariboru Gosposka ulica, v soboto 21. septembra. Za mnogoštevilen obisk in naklonjenost cenj. občinstva se priporoča **FRANC STICKLER**

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1:50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 5 Din. Oglasi nad devet vrstic se računajo višje. Za odgovor znamko! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo.

Službe iščejo

Uradnik

neoznjen, z 18 letnim službovanjem pri sodišču in dvema izpitoma, želi službo v odvetniški, notarski ali drugi pisarni ali kot občinski tajnik, - organist in kapelnik za vsa godala. Ponudbe na pravo »Slovenca« pod št. 10.331.

Mesarski pomočnik

mlad, išče mojstra, pri katerem bi se še izvečal v prekajevalski stroki. - Naslov pri upravi lista pod št. 10.365.

Službo dobe

2 mizar. pomočnika

z dežele, poštena in marljiva, vajena strojnemu mizarstvu, sprejemem takoj. Ponudbe na pravo »Slovenca« pod »Mizarstvo v ribniški dolini št. 10.374«.

Nadmlinarja sprejme

valjčni mlin v Sloveniji, ljubljanska oblast, s 14 vagon. mes. kapacitete. - Nastop takoj. - Popolna oskrba v hiši. Ponudbe z navedbo plače in dosedanjega službovanja do 1. oktobra. Naslov v upravi lista pod št. 10.375.

Steklarski pomočnik

stroki dobro izurjen, sprejme. Ivan Kovatič, - Maribor, Koroška 10.

Kolarskega vajenca

sprejemem takoj. - Naslov v upravi lista št. 10.407.

Mesarski pomočnik

ki zna delati pri prašičih in govedih, sprejme takoj. Zglašil naj se osebno Alojzij Breclnik, mesar, Ljubljana VII. Celovška 93

Snažno žensko

ki razume dobro kuho, perilo in vsa hišna dela, sprejme takoj samski gospod. Ponudbe pod »Poštena« na pravo »Slovenca« v upravi »Slovenca« Maribor.

Vzgojiteljica

z znanjem srbohrv. nem. in even. francoščine ter klavirja se s 15. oktobrom 1929 proti dobri plači z vsi oskrbo sprejme k 8 in 9 letnemu otroku. Naslov v upravi »Slovenca« Maribor.

Pouk

Gosli poučuje

bivši učitelj konservatorija. Študentovska ul. 9/1.

Šoferska šola

prva oblast. koncesijon. Čamerlik, Ljubljana (Jugovito), Dunajska cesta 36. Telef. 2236. Strokovnaški teoretični pouk in praktične vožnje na različnih modernih avtomobilih, s pričetkom vsakega prvega.

Pouk živih jezikov

(francoščina, angleščina, italijanščina, nemščina, španščina) v skupinah in za posameznike. Vpisovanje vsak dan od pol 6 do pol 7 zvečer v Beethovnovi ulici 7, pritličje, levo. Vodstvo: prof. S. J. Jeras-Guinoit.

Glasovir poučuje

učiteljica Amal. Slatner. Jurčičev trg 2, I. nadst.

Moderna šola

novih jezikov: francoščina, nemščina, angleščina, italijanščina, ruščina. Poučujejo samo akademsko izobraženi predavatelji, - vsak v svojem materinem jeziku po modernih metodah (Berlitz, znanstvena in dr.). Istotam nemški otroški vrtec. Vpisovanje vsakodnevno od 11-12; 18-20; Gosposvetska cesta 16, pritličje. Začetek tečajev 1. oktobra.

Zasluzek

Zastopnike (ce)

za obisk privatnih strank za prodajo zlatih in srebrnih predmetov na obroke išče »Alem« k. d., Zagreb, Nikoličeva ulica 7/1. Potrebna kavejca ali garancija 15.000 Din.

Potniki

in potnice za zelo ugoden predmet z 20% provizijo, se sprejmejo za vse kraje v državi. Gajret, Zemun, Pašičev trg 5.

Zastopnike

v vseh večjih mestih Slovenije iščemo. - Prednost imajo gg. z dobrim nastopom in prakso v nabiranju inseratov. Cenj. ponudbe na pravo »Slovenca« pod »Akviziter«.

Denar

Družabnika (co)

z nekoliko kapitala sprejemem za trgovino mešnega blaga, na prometnem kraju, že dobro vpleljano. Ponudbe na oglaš. oddelek »Slovenca« pod »Družabniki«.

Dijaki

Dijaka

z vsi oskrbo ali brez nje se sprejme. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 10.417.

Dijakinjo

sprejme na hrano in stanovanje mirna družina - brez otrok. Naslov v upr. »Slovenca« št. 10.406.

Stanovanja

Sobo oddam

enemu ali dvema gospodoma ali zakoncem brez otrok. - Izanska cesta 7. pod št. 10.418.

Opremljeno sobo

separirano, blizu tramvajev, oddam dvema gospodoma ali zakoncem brez otrok. - Izanska cesta 7.

Žena

poštena in delavna išče majhno sobico s študijem kom proti potrebi. Naslov pove uprava »Slovenca«.

Meblovano sobo

z vsi oskrbo iščem v finiši hiši, najraje v vili blizu mesta, za svojo hčer z družabnico. Želi se kopalnica. - Ponudbe pod »Za-20857« na Publicitas, d. d. Zagreb, Gunduličeva 11.

Vnajem

Trgovske lokale

v Radovljici v hiši št. 45 oddam takoj v najem.

Lokal v Kranju

obstoječ iz dveh poslovnih prostorov, se takoj odda. Naslov pove uprava lista pod št. 10.293.

Kupimo

Vsakovrstno

zlato kupuje po najvišjih cenah. CERNE. Juvelir. Ljubljana. Wolfsova ulica št. 3.

20% KRONSKÉ BONE

kupi

Pučka štediona i založni zavod d.d. OSIJEK - Desetičina ul. 27

Voz zapravljičev

dobro ohranjen ter močan navaden samec, kupim. Dalje mlevski stroj za koruzo (za sroz in fino mletev), dnevne produkcije c 500 — 1000 kg. - Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 10.415.

Prodamo

Otroška vozička

naprodaj in drugo. Ivanica Požar, Krekov trg 7, prtlj., levo, II. vrata.

Železno blagajno

srednje dobro ohranjeno, proda L. Vasič, Florijanska ulica 37.

Puhasto perje

kg po 38 Din razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg. Potem čisti beli puh kg po 300 Din. L. Brozović, kemiška čistilna perja. Zagreb, Ilica 82.

Šivalni stroj

»Singer«, cilindar, se po ugodni ceni proda. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 10.302.

Kislo zelje

prvovrstno, rezano in v glavicah razpošiljam po nizki ceni. Gustav Erklavec, Kodeljevo 313, Moste pri Ljubljani.

8 vinskih sodov

močnih, transportnih, od 600—800 litrov, - proda Omahen st. v Višnji gori.

Jabolka

vseh zlatih vrst približno 10.000 kg proda graščina Boštjan pri Sevnici. - Kupci naj se osebno ogledajo.

Semenska rž

se dobi pri

FRAN POGAČNIK-U

Ljubljana, Dunajska c. 36

KUPEC sem ZA FIZOL,

SUHE GOBE in vse druge pridelke.

Pšenitno moko

najboljših mlinov nudi največje elektrificirano žito in mlevskih izdelkov

A. VOLK, Ljubljana

Rešljva cesta 24.

Inserati

v »Slovencu«

imajo največji uspeh.

Obrt

Žaganje drv

najceneje Uran Franc, Vilharjeva c. Tel. 28-20.

Auto-hladilnike

blatnike in drugo - popravi strokovno, hitro in ceno Gustav Puc, kleparstvo, Ljubljana, naspr. tobačne tovarne.

NE OBUPAJTE!

ako nimate vlozk v hranilnici, kajti to je mnogo manj neprijetno, kot če nimate

posteljnega

vložka iz žlce

ki ga dobite najceneje pri

Fr. Stupici, Ljubljana

Gospodarska cesta 1

Isotam dobite tudi kopalne banje, klozetne garniture, vaze in za modroce, morsko travo, žimo in vsi železnino

Posrestva

Grad

z nekaj zemlje se kupi. - Ponudbe s točnim opisom in stanjem na pravo listo pod »Grad« št. 10.309.

Poizvedbe

Izgubil se je

zlat uhan z belim kamnom v soboto 14. t. m. od »Narodnega doma« do Karlovske ceste. - Odda naj se upravi »Slovenca«.

Ali že veste,

da dobi vsak, ki naroči »Radiowelt«, za eno leto ali podaljša naročnino za eno leto.

Zastoj elektronke

SD 4 (avdionko) ali XD 4 (sklepno ojačevalko)?

Letna naročnina Din 250,- in Din 10,- za poštino premije

Ali že poznate

najboljši mesečnik Evrope? Ako se zabavate še danes številko »FUNK-MAGAZIN«-a na ogled

Pišite samo na

WIENER RADIOVERLAG, G. M. B. H.

Wien I. Pestalozzengasse 6

ZAHVALA

Za premnoge dokaze iskrenega sozolja ob bridki izgubi našega ljubljanskega sinka

Ivana Macun

dijaka

se tem potom vsem najtopleje zahvalujemo. Posebno častitemu veroučitelju g. Petelinšku, ki je vodil spreved in ki je imel krasen nagrobni govor, g. ravnatelju Humeku, vsemu učiteljskemu zboru, pokojnikovim sošolcem, ki so odpeli na grobu v srce segajoče žalostinke, darovalcem vencev in cvetja ter vsem sorodnikom in znancem, ki so spremlili pokojnika na njegovi zadnji poti.

Maribor, 21. sept. 1929.

ŽALUJOČA RODBINA MACUN.

+

Potrži neizmerne žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretresljivo vest, da je naša iskreno ljubljena žena, mamica, hčerka in sestra, gospa

Marija Belinc, roj. Kobola

v sredo, dne 18. septembra 1929, v 27. letu svoje starosti, prevadena s tolažili sv. vere, po dolgi mučni bolezni, za vedno zatisnila svoje oči.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v petek 20. septembra iz hiše žalosti v Negovanji št. 76 k farni cerkvi Sv. Križ-Rogaška Slatina, kjer se opravi slovesna zadušna sv. maša in nato zemski ostanki položijo na ondnotnem pokopališču k večnemu počitku.

Rogaška Slatina—Ljubljana, dne 19. septembra 1929.

Belinc Franc, trafikant pri Sv. Petru, soprog. Franci, Ivo, sinova. Julijana Kobola, mati. Kobola Ivan, šimen, štefek, bratje. Kobola Alojzija, Poldi, Terezija, sestre. — Vsi ostali sorodniki.

Maurice Renard:

Sinja nevarnost

Sedejo v avtomobil, Robert Collin priganja. Uničen sedi Le Tellier poleg Monbardeaua. Po barvi obraza sta si na las podobna. Kmetje iz Ameyziena, ki se vsujejo iz cerkve od maše, ne prepoznajo obeh pepelnato sivih obrazov, ne pozdravijo...

Šele pred pošto oživi Le Tellier. Da ustavi vozilo, skoči v urad. Čez pet minut se vrne, pomagajo mu v voz.

»Naprej!«

Uradnika na pošti občuduje skozi okno gledaje lagodni avtomobil, ki se odpelje in čita brzojavko tele vsebine:

»Vojvoda Agneški, Paris, Avenue Montaigne 40. Marija Terezija izginila, pridite takoj, pripeljite seboj ljudi, ki bodo znali pomagati.

Jean Le Tellier.

Iskanje.

»Da ni prišla v Artemare?!« Mrzlično suče Maksim svoje brčice, mati stoji pred njim in venomer ponavlja:

»Da Marije Terezije ni bilo k teti?... Da je ni bilo tja?«

Vsa je blede in omahuje, gospa Arquedoujeva jo pa skuša miriti:

»Saj vendar veš, mama,« ji prigovarja Maksim, »da se nahaja Marija Terezija v družbi s Henrikom in Fabijeno. Potolaži se vendar.«

»Kje pa naj bi tičali vsi trije?«

»Kje gori na Colombieru. Bo že kakšna majhna nezgoda...«

»Kaj pa naj bi se jim, za Boga gori zgodilo? Ledeniških razpok tam ni...«

»Vrag vedi. Snežne luknje in skale so gori.«

»Vidite, takole je. Ali sem ji mari jaz dovolila pohajati okrog? Vedno sem ji branila!«

»Toda mamica, do stiričevih je komaj dva kilometra daleč in šla je vendar ob belem dnevu, po cesti, kjer je vedno polno ljudi in... Kdaj pa je odšla iz hiše?«

»Ob desetih. »Na svidenje«, je dejala in je šla. Moj Bog, če bi bila jaz to vedela...«

»Kakšno obleko pa je imela na sebi?«

»Ono sivkasto in pa klobuček iz črne tenčice.«

»Ali ni obleka turistovske obleke?«

Kaj še! Še na mar ji niso bile večeraj gore!«

»No, obleka je gotovo ni zadrževala, če sta jo srečala onadva na poti na Colombier in jo povabila seboj. Saj veš, mama, kako ljubi gore in gotovo nisi še pozabila, kako se je veselila ture na Colombier! Toda, v kratkem bomo že zvedeli kako in kaj. Jaz jo grem poiskat.«

»Daj napreči ponjaja,« pravi gospa Arquedoujeva. »Medve s tvojo materjo se odpeljeva k teti. Ne smemo je same pustiti. Vi pa tačas iščite.«

*

Maksim je obhodil več poti, ki vodijo v Artemare in onih, ki vodijo na Colombier. Kmalu so mu prišli z avtomobilom nasproti doktor, oče, gospa Arquedoujeva in njeni hčerki ter Robert, ki so pozvedeli, da so ljudje Henrika in Fabijeno prejšnji dan res videli zaviti na Colombier, toda samā. Uganili so, da se jima je torej Marija Terezija pridružila že višje v gori, vsekakor vsaj v gostilni pod vrhom, v Malem

Virieuju. Hitro so bili tamkaj. Maksim skoči h krčmarici. Seveda! Gospod Henrik je bil tam prejšnji dan in je vzel kruha, klobas in vina ter si izposodil usnjato torbico in tri kozarce...

»Tri? Tri kozarce? O!«

Maksim bi bil najrajši zavriskal.

»Ali ste ostalo družbo videli?«

»I, seveda! Dve dami sta ostali zunaj, ko je on nakupoval. Polagoma sta šli dalje navkreber, potem ju je došel.«

Krčmarica ju je sicer videla samo v hrbet, toda ko jo je Maksim vprašal, ali nista bili to njegova sestra in gospa Monbardeaujeva, je krčmarica potrdila:

»Ravno ti dve sta morali biti, kajpak!«

Gospa Arquedoujeva je ostala v gostilni, Maksim pa je poiskal par fantov in pridružil se je tudi lovec Borund s svojim psom. Reševalci so krenili dalje v gozd, kjer so se razkropili. Kdo naj bi vedel, katero izmed številnih poti na vrh so izginuli uporabili. Borund je kmalu našel izposojeno torbico pod nekim grmom. Očividno je družbica tam malicala in skrila torbico, da jo vzame nazaj grede seboj v gostilno. Zrak je bil vedno redkejši in hladnejši. Borund je trdil, da je na vrhu gore še sneg. Zenske so bile kmalu trudne, le sicer tako mehka gospa Le Tellierjeva je drvela v hrib kakor nora. Spomladanski hudourniki so navalili na pota precej ostrega, belega kamenja in pot ni bila prijetna.

Noč je že bila blizu. Družba je blodila dalje, se sklicavala od časa do časa, se plazila po skalah, razgledovala prepade, se natikala po grmovju, toda nič, nič... nikjer nič. Samo šum dreves, zamolklo grmenje daljnega vodopada, odmev klicev.